

GLASILO

Glasiilo delavcev
industrije pohištva Stol Kamnik

Letnik XXXIII avg.–sept. 1985

Stanje na področju požarne varnosti

Vse pogostejši primeri požarov v delovnih organizacijah in drugod nas še bolj silijo k razmišljanju, kakšno je stanje pri nas, ali smo dovolj osveščeni, da ne bomo zaradi malomarnosti povzročili nesreče.

Upravni odbor gasilskega društva Stol redno spremlja dogajanja na tem področju in smatra, da je potrebna nenehna aktivnost. V nasprotnem stanje nazaduje, kakor bi lahko označili trenutno situacijo. Že v začetku leta smo na naši seji obravnavali to temo in pisмено seznanili vodstvo podjetja o najnujnejših ukrepih, katere bi morali sprejeti, da ne bomo padli še v večjo brezbriznost do skupnega imetja.

Naj nekoliko osvežim naloge, za katere se zavzemamo: pomlajevanje gasilskih vrst, razpis za srednjo gasilsko šolo – vsaj dva kandidata, vodstveni in vodilni kader bi se moral bolj zavzemati za ukrepe požarnovarnostne zaščite. Izvesti je potrebno demonstracijo uporabe gasilnih aparatov po delovnih skupinah.

Kako smo bili v preteklosti že organizirani in kakšne ukrepe smo že izvedli za dosegajo ciljev? Predavanja za vso vodstveno strukturo sodelavcev so bile periodično organizirana, ob koncu pa je bil še praktičen prikaz uporabe gasilnih sredstev in naprav. Zakaj se to ne izvaja več? Ob uvajalnih seminarjih novosprejetih delavcev je bilo več poudarka prav na požarni varnosti. Tudi tu se vse bolj to zapostavlja. Pri preizkusih znanja o varstvu pri delu je bilo več vprašanj iz tega področja. Kot že omenjeno, prikaz uporabe gasilnih aparatov se mora v čim krajšem času zopet začeti izvajati. Organizacijo omenjenih nalog je imel na skrbi referent za požarno varnost, ker pa smo to kadrovsko rešili, drugače so te naloge ostale ob strani, posledice pa so ali pa se šele bodo pokazale.

Prostovoljno društvo Stol je bilo ustanovljeno v letu 1949. Začelo je z zelo skromnimi sredstvi. Sčasoma se je stanje izboljšalo, tako da smo sedaj vsaj za domače potrebe zadovoljivo opremljeni. Vsa leta je imelo društvo polno razumevanje pri vodstvu podjetja za izpopolnjevanje opreme, kakor tudi pri kadro-

Sredi poletja smo se sešli s tremi našimi novimi upokojenci. To so Marta Orešnik, Stane Pirc in Feodor Krivorotov.

Kdor je komaj prišel v delovno organizacijo, morda pomisli, da je upokojitev le nekakšno nujno delavčevno obdobje, brez osebnih dogajanj.

V pogovoru z vsemi našimi upokojenci smo spoznali, da je bila upokojitev bistven preobrat v njihovem življenju, nekaj zelo močnega in za veliko ljudi posebnega duševnega značaja.

Marto, Staneta in Feodorja smo tisti dan pričakali v avli upravne stavbe. Zunaj smo napravili gornji posnetek in obenem izmenjali nekaj besed:

Marto, Staneta in Feodorja smo tisti dan pričakali v avli upravne stavbe. Zunaj smo napravili gornji posnetek in obenem izmenjali nekaj besed:

Marta Orešnik je v Stolu delala 33 let in pol, v mizarinim montažnem in površinskem oddelku. Stane Pirc je bil v Stolu od 1949. leta in bil poleg inštruktorja vajencev 24 let mojster v strojni brusarni stolarne. Feodor Krivorotov je v Stolu delal 20 let; leta 1950 se je pri nas med prvimi začel ukvarjati s polavtomatskim struženjem lesa, zadnja leta pred upokojitvijo pa je delal v tapetniški delavnici.

Kaj so rekli naši novi upokojenci? Marta je rekla, da se nekako ne more privaditi na življenje brez rednega dela v Stolu, čeprav ima drugih opravil dovolj. Manjka ji prejšen stik s sodelavci.

Stane Pirc je tudi človek z velikimi delovnimi izkušnjami, in je, kot rečemo, stare šole. Vedno je bil najbolj zadovoljen, ko so imeli v delavnici vse rejeno: veliko dela in dovolj dobrih delavcev, ki so norme presejali. Rekel je, da so bili tako vsi zadovoljni, delavci v delavnici in tudi vodstvo.

Feodor Krivorotov stanuje v neposredni bližini delovne organizacije in je posebno zjutraj, ko se ljudje pripravljajo na nov delovni dan, še vedno eden izmed njih. Tovarna pride človeku v srce in dušo in veliko časa je potrebno, da se človek privadi na drugačen način življenja.

Slovesni del srečanja z novimi upokojenci je bil v sejni sobi v drugem nadstropju upravne zgradbe, kjer so se ti z najozjimimi sodelavci v prijetnem pomenku spomnili preteklih delovnih let.

Upokojencem se je za delo in prizadevnost zahvalil namestnik predsednika CDS Janez Bergant, mojster iz mizarne in jim zaželel v prihodnjih letih veliko sreče in zdravja.

Direktor delovne organizacije Boris Zakrajšek je Marto, Staneta in Feodorja povabil, da se ob priložnostih še vedno vračajo v Stol in dajejo oporo mlajšim delavcem. V imenu poslovnih delavcev se je zahvalil za njihov trud in jim zaželel vse lepo v prihodnosti.

Ko se ob upokojitvah poslovimo od dobrih delavcev in tovarišev, nastane v njihovem dosedanjem delovnem okolju in širšem krogu sprememba, kateri se privadimo šele po daljšem času. Tudi to je dokaz, da smo te ljudi imeli radi.

vanju. Prav pri slednjem v sedanji situaciji najbolj pogrešamo pomoč, kajti niti pismena vabila in osebni kontakti ne prinašajo izboljšav pri kadrovanju. Vodstveni delavci naj namenijo več posluha tej problematiki.

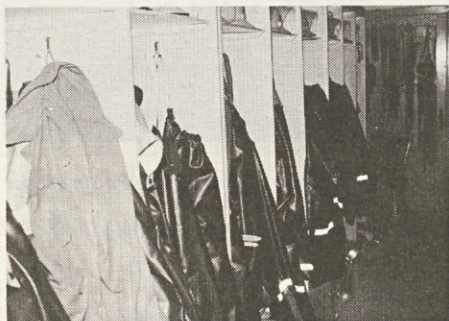
V preteklosti, ko so bili ocenjevani delavci, je član gasilskega društva dobil nekaj točk, prav tako se je članstvo upoštevalo pri delitvi stanovanj. Hočem povedati, s kakšno pozornostjo se je ta problematika nekaj obravnavala.

Ponovno naj omenim odnos gasilske službe, odnosno sodelavcev v njej s prostovoljnimi društvom. Ne more biti primer, da nekdo stoji ob strani in samo čaka na neke nepravilnosti in jih škodoželjno raznaša. Služba in društvo morata delovati složno. Dogovorjeni smo za pravila, da bi to nemoteno delovalo. Ob nesrečah znotraj podjetja mora vsak gasilec ali negasilec pomagati, kolikor največ lahko. Razumljivo pa je, da bo več lahko koristil organiziran in strokovno usposobljen član. Prav zato želimo imeti v naših vrstah čimveč sodelavcev.

Izven podjetja bo naša desetina intrevenirala prav v določenih situacijah. Z radijsko zvezo smo povezani s centralnim gasilskim društvom v Kamniku. Če izrecno želijo ali potrebujejo našo pomoč, to storimo. Dogovorjeno je tudi, kdo je poveljujoči in kdo upravlja gasilsko vozilo. Tako je tudi odgovornost zagotovljena in ne more biti primera, da nekdo omejuje ali zavira akcije. Tudi sekundne se v marsikaterem primeru zelo pomembne.

Za zaključek še misel: Tako obsežno področje, kot je naše podjetje, bo peščica sodelavcev v gasilski službi čedalje težje obvladovala. Čimboljša požarnovarnostna zavest vseh sodelavcev, tako v obratih kot v drugih objektih nas bo obvarovala nezaželenih presenečenj.

Franc Juvan

Sodobno gašenje zahtevnejših požarov zahteva tudi specialne obleke. Za vsak primer so vedno pri roki.

Posnetke notranjosti našega gasilskega doma sva naredila s Tonetom Spenkom.

Tone je rekel, da ima naš kolektiv poleg druge gasilske opreme tudi dosti gasilskih oblek, močno pa primanjkuje ljudi, ki bi jih nosili.

Na gornjem posnetku je Stolov gasilski dom, ki je v matični tovarni, ob vratarnici.

Pogovor z Bojanom Kukanja

Kaj je delo izvršilnega odbora

Našim delavcem želimo predstaviti delo Stolovega izvršilnega odbora, zato smo se pogovorili s predsednikom Bojanom Kukanja. Zadeva bo za marsikoga zanimiva. Gotovo bi nekateri delavci težko kar takoj povedali, kaj je naloga izvršilnega odbora in katere sodijo v pristojnost delavskega sveta.

Pred časom smo že naredili pogovor s Slavkom Bergantom in skušali predstaviti naš centralni delavski svet. Kot rečeno: po zakonu in potrebi, ki jo ima vsaka delovna organizacija tudi v Stolu obstaja in dela izvršilni odbor.

Kaj je izvršilni odbor, kaj obravnava in rešuje?

Izvršilni odbor je izvršni organ delavskega sveta. Njegova številčnost je seveda manjša. Iz vsakega tozda deluje v njem po en delegat. Zadeve, ki so širšega in večjega pomena, rešuje delavski svet, ki je najvišji samoupravni organ. V vsakdanjem delu in poslovanju pa je tudi dovolj zadev, za katere se delavski svet ne more sklicevati, nekdo pa jih mora rešiti, da je zadeva urejena po samoupravni poti. To je izvršilni odbor.

Na odboru, poleg točk, ki so poslovnega značaja, npr.: rešujemo in potrjujemo službena potovanja, obravnavamo samoupravne sporazume, ki so manjšega značaja, rešujemo reklamacije, ki presegajo delo strokovnih služb, domenimo se za spremembo prispevka delavcev pri obroku med delovnim časom in še več takih zadev.

Če bi vse to reševal delavski svet, bi se moral sestajati vsakih štirinajst dni.

Kako kot predsednik veš, kdaj je potrebno sklicati novo sejo in kako zadeva potem poteka?

Že sicer se po svoji delovni dolžnosti večkrat mudim v upravni zgradbi, če ne, me pa pokličejo v splošni sektor ali tudi h glavnemu direktorju.

Z direktorjem splošnega sektorja, tov. Gedrihom, tajnico samoupravnih organov tov. Križančevu ali glavnim direktorjem, tov. Zakrajškom pregledamo material, ki ga je potrebno obravnavati in se dogovorimo za sklic seje. Vabila za sejo seveda napišejo v splošnem sektorju.

Bojan Kukanja je strokovnjak v električarski delavnici, poleg tega pa Stolov predsednik izvršilnega odbora. V pogovoru za naše bralce je bil Bojan prijeten sogovornik, tak, kakršnih si za naše Glasilo še želimo!

Pomembnejše zadeve gredo najprej na poslovni odbor, potem na izvršilne odbore po tozdih, šele potem jih obravnava in o njih sklepa naš odbor. Bil je že tudi primer, da na centralnem izvršilnem odboru zadeve nismo mogli rešiti in smo jo prepustili delavskemu svetu.

Iz vsakega tozda je na sejo izvršilnega odbora vabljen po en delegat. Kdo so poleg teh še povabljeni na sejo?

To so predstavniki sindikata po tozdih in skupnih službah, kordinator dela ZK, pred-

sednik samoupravne delavske kontrole. Vabljen je glavni direktor in tisti, katerih delo je povezano s posameznimi točkami dnevnega reda, npr.: naši delavci, ki bodo šli na službeno potovanje.

Kako naši delavci nasploh jemljejo službena potovanja in kako je s tem na izvršilnem odboru?

Res, nekateri Stolovci mislijo, da so službena potovanja izleti in so zato večkrat nepotrebna. Morda so bila kdaj v preteklosti vmes tudi take zadeve, vendar je to v današnjem času v največji meri težko delo in velika odgovornost. Kolektivu je potrebno priskrbeti primerno in zadostno delo. Od pravih naročil je odvisno, kolikšen bo naš skupni dohodek in s kakšnimi problemi se bomo ukvarjali po naših delavnicah.

Kdo pripravi predloge za službena potovanja?

Ustrezne službe. Predlogi so potem najprej obravnavani na poslovnem odboru. Poslovodna struktura dobro pozna delo prodajne in drugih služb. Predlog je torej tam obravnavan, šele potem pride na odbor.

Službena potovanja so danes zelo draga. Že bivanje enega človeka, ki je v tujini 14 dni ali tri tedne, veliko stane. Če pa gre na strokovno ekskurzijo več ljudi, kot je bil primer, ko so šli na sejem v Nemčijo naši ditovci, je zadeva še nekoliko drugačna. Vse predloge je potrebno skrbno proučiti in trezno ukrepati.

So sedanjí člani izvršilnega odbora aktivni?

Kot njegov predsednik opravljam delo izvršilnega odbora drugo mandatno obdobje in moram reči, da so bili člani v prejšnjem obdobju bolj aktivni in tudi bolj kritični. S tem ne mislim na kritičnost za vsako ceno, vendar bi moral tako, kot v drugih samoupravnih organih in komisijah, tudi tukaj vsak delati. Zato pa je delegat! Za zadevo se mora zanimati, jo poznati, opraviti svoje delo v delovni sredini in potem na seji aktivno sodelovati.

Tudi naše delo je izpostavljeno vsem močim kritikam in ocenjevanju po sejah, zato moramo zadeve zares dobro poznati in tudi tako sprejeti.

Kot predsednik imaš gotovo še dela, ki jih člani nimajo, npr.: pregled poročil o službenih potovanjih?

Praksa je, da mora vsakdo po opravljenem potovanju napisati poročilo, kako je delo opravil, priloži pa seveda tudi vso dokumentacijo, na podlagi katere so mu povrnjeni stroški. To vedno pregledam in skušam ugotoviti, če je pravilna. Potrebno jo je podpisati.

Pred meseci ste obravnavali reklamacijo o stolah, ki so bili kontejnersko odpremljeni v ZDA, vendar kvaliteta ni ustrezala.

Omenjeni stoli so bili pri nas narejeni bolj na hitro, ker smo se morali držati dogovorjenega roka, vendar to pri izdelkih ni bil glavni problem. Pošiljka je bila v Ameriki izpostavljena veliki vročini in tudi vlagi, kar je napravilo škodo. Problem je pri nas obravnavala ustrezna komisija. Zaradi preslabega odnosa do izdelkov, ki ni nastal po naši krivdi, tudi krivcev v naši delovni organizaciji nismo mogli določiti.

Vendar je tudi ta primer nov dokaz, kako natančni moramo biti pri vsaki odpremi in narediti vse, da se podobno v prihodnje ne bo dogajalo.

Kakšne odnose ima odbor s poslovnimi delavci?

Dobre.

Je delo predsednika izvršilnega odbora hvaležno?

Zadeva je videti na prvi pogled preprosta, vendar ni. Delo moraš opravljati preudarno, z željo, da bo del. organizaciji v korist, tudi jutri.

Marsikaj, o čemer smo sklepali, je kasneje dobilo vsebino, ki je prej ni kazalo. Stvari so delikatne in velikokrat težke za vse nas, za delegate in tudi poslovodne delavce.

Ciril Sivec

Marica opravlja obračune dela in drugo na žagi in v skladišču rezanega lesa. Na sliki pa je ob prejemu priznanja za marljivo in vestno delo.

Predsednik CDS Slavko Bergant je s posebnim veseljem predajal priznanja starejšim, zastalnim delavcem.

Tak je tudi prizor na gornji sliki, ki je s slavnostne seje delavskega sveta ob Stolovem dnevu.

Stolovo priznanje veliko pomeni. Ko je dano v prazničnem trenutku in iz rok predsednika delavskega sveta, je zares spomin za vse življenje.

»Pred nekaj leti, ko so bile pri nas slabe plače, smo vedno rekli: Ko bomo imeli večje osebne dohodke, bomo pa delali. Sedaj jih res imamo, lahko bi imeli še višje, vendar se nam ne ljubi delati.«

*»Kakšni so vaši novi delavci v delavnici.«
»Od treh je eden dober!«*

Ob zaključku Stolovega piknika je neko omizje reklo uredniku Glasila: »Samo lepe slikaš!«

Urednik soglaša s to ugotovitvijo, ker so v našem kolektivu samo lepi delavci.

Kadrovske spremembe

Delovno razmerje so sklenili:

V tozdu Sedežno pohištvo

MANOJLOVIĆ Zoran, NK delavec, PE 4
VIDERGAR Emil, NK delavec, PE 4

V tozdu Kovinsko in oblazinjeno pohištvo

DROLC Roman, NK delavec, PE 3

V tozdu Tehnične storitve

TONIN Aleksander, električar-energetik, pripravnik, za določ. čas
KRIŽMAN Roman, NK delavec
SMOLNIKAR Matjaž, oblikovalec kovin, pripravnik, za določ. čas
V tozdu Prodaja
ADAMIĆ Marja, prof. angleščine in italijanščine

V tozdu Družbena prehrana

KLEMENC Dragica, KV kuhar, pripravnik, za določ. čas

Delovno razmerje so prekinili:

V tozdu Sedežno pohištvo

VRTAČNIK Helena, NK delavka, PE 7
URANKAR Stanka, NK delavka, PE 4

MEHOVIĆ Hazbija, NK delavec, PE 7

HALILOVIĆ Hivzo, NK delavec, PE 6

URŠIĆ Miroslav, NK delavec, PE 4, umrl

ŠKRJANEC Darko, NK delavec, PE 8, v JLA

POLJANŠEK Jože, NK delavec, PE 8, v JLA

KOTNIK Marko, KV poh. mizar, PE 7, v JLA

REPNIK Ana, NK delavka, PE 7, upokojena

V tozdu Ploskovno pohištvo

ILIĆ Olivera, NK delavka

ŠUŠTAR Milan, NK delavec, v JLA

V tozdu Kovinsko in oblazinjeno pohištvo

HRIBAR Ana, PK delavka, PE 3, umrla

V tozdu SLOGA Moste

ZORNADA Aleš, NK delavec

V tozdu Tehnične storitve

SEMPRIMOŽNIK Ivan, NK delavec, v JLA

V tozdu Družbena prehrana

POGLEDNIK Silva, NK delavka

V tozdu Prodaja

DIĆ Miloš, ekonom. tehnik, Stara Pazova
VAVPETIĆ Ivanka, prodajni ref., v pokoj
BABACIĆ Ivan, NK delavec, Interier Zagreb

V skupnih službah

BRANK Darja, ekonomist
Služba za delovna razmerja

Srečanje ob občinskem prazniku v Stolu

Delavcu v združenem delu ni le osebni dohodek tisto, zaradi česar hodi v delavno organizacijo. Če bi ljudje gledali le na to, se v vsej povojni graditvi naši proizvodni obrati ne bi razvili v velike organizacije združene dela, kjer sodobna organizacija in priprava dela ob sodelovanju strokovnih služb uspešno opravljajo proizvodnjo.

Brez organiziranega dela, ki je seglo in še prihaja v vse kraje naše domovine, ne bi dosegli tolikšnega družbenega in tudi zasebnega standarda.

Radi rečemo, da še vedno veliko zaved ni urejenih, pa smo se zanje velikokrat domeni in pri tem kaj neradi pomislimo nase, kaj bi v konkretnem primeru lahko prispevali. Prispevek, ki je lahko v obliki zelo različnih (od najpreprostejšega, vendar marljivega dela na delovnem mestu do vrhunskih organizacijskih, razvojnih in proizvodnih del), pa vedno prinaša k nadaljnji izgradnji dobre zamisli, lajšanja dela in jutrišnjega življenja.

Na letošnji 27. julij je bil v Stolu odprt ogled novih energetskega naprav. Na ogled so prišli predstavniki kamniške občine, družbeni delavci, neposredni kmetijski in obrtni proizvajalci iz vseh krajevnih skupnosti, navzoči pa so bili tudi republiški predstavniki lesne stroke.

V skrbno urejen Stol so poleg naših predstavnikov prišli vsi ti ljudje s slavnostne občinske seje. Povabljenec je bilo zares veliko in zagrnili so tovarniško dvorišče. Kako lepi so ti trenutki, ko se naš delavec sreča z delavcem, ki dela na Občini ali Republiki in mu lahko pokaže del večletnih prizadevanj. Podobna velika doživetja, ko se ob njih človeku dviga srce so bila pred leti in desetletji češči pojav, v današnjem času pa so žal redkejša. Zelo težke gospodarske razmere so napravile svoje in dinar, ki ga delovna organizacija nameni za razvoj, je težko prislužen.

Pa vendar: Kdor si napravi dobre načrte in jim po najboljši možnosti sledi, bo gotovo marsikaj dosegel. Kdor vidi v razvoju za vsakogar boljše življenje, bo po najboljših močeh sledil načrtom.

Povabljeni so se zbrali pred našimi novimi sušilnicami. Spregovorili so jim predsednik CDS Slavko Bergant, Stolov glavni direktor Boris Zakrajšek in vodja službe za investicije in tehnološki razvoj, ing. Dušan Štefula. Povedali so, da tudi v Stolu nadaljujemo začeto pot, na kateri smo takoj po vojni sklenili, da v nujenju dela bližnjemu in vsakemu dobremu delavcu ne sme biti problem, temveč naj vsak dober proizvajalec in samoupravljalec k skupnim prizadevanjem za Stolov razvoj primakne svoj najboljši del.

Po letu 1945 se je ob porušenih temeljih takrat še male tovarne pričela graditi nova in je z leti zrasla med največje v naši občini. Stolov delavec bi si neštetokrat lahko razdelil višji osebni dohodek, pa je znatni del daljal za širjenje in opremljanje delovne organizacije. Zrasli so novi tozdi; spremni objekti in sodobna zgradba skupnih služb.

Gotovo ste že opazili, da je izgovarjanje na čas v današnjem trenutku zelo pogost izgovor. Če je izgovor iskren, je drugo, največkrat za take ljudi nepomembno vprašanje.

Stolovci se nismo mogli zadovoljiti z gradbami in nabavljeno opremo, ker je potrebno tisto, kar je bilo včeraj novo, danes in jutri venomer nadomeščati z novim, sodobnejšim.

V zadnjih letih so bile v kolektivu narejene velike spremembe. Odločili smo se za boljše delo, boljše proizvodno organizacijo in dosegli večji dohodek.

Kolektiv nenehno nabavlja sodobne stroje in naprave z računalniškim vodenjem, ki omogočajo veliko storilnost in vrhunsko kvaliteto.

Razvoj je potrebno gledati z več strani. Ni dovolj le urejena delavnica finalnega proizvoda, ampak morajo biti že v začetku izpostavljeni pogoji, da se bo ta postopek pravilno in dobro začel. Vsako leto prinese tudi na tehnološkem področju novosti in nujno potrebno jim je slediti. Potrebno je gledati na sodobno izdelavo in skrajšan proizvodni čas.

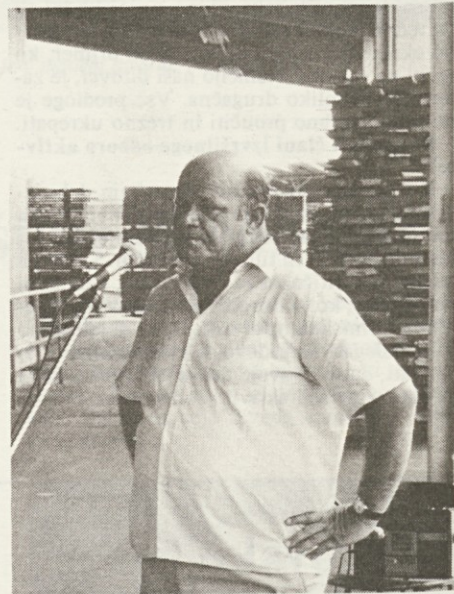
V Stolu so v tem trenutku urejene posodobljene stare in dokončane nove lesne sušilnice z računalniškim vodenjem, ki so take med prvimi v Jugoslaviji. Omogočajo dobro posušen les in veliko zmogljivost.

Poleg tega so pričele z obratovanjem naprave za odnos lesnih odpadkov k velikemu novemu silosu, kjer se bo ta lesna masa v zdrobljeni obliki, ki jo opravlja poseben drobilec, zbirala tudi v letnih mesecih in omogočala cenejše ogrevanje proizvodnih prostorov in proizvodno pare.

Nove sušilnice in nove naprave za transport in shranjevanje lesnih odpadkov so Stolova velika pridobitev, ki mu poleg drugih posodabljanj zagotavlja hitrejši proizvodni razvoj.

Domačini in gostje so si po govoru glavnega direktorja in strokovni razlagi ing. Dušana Štefule naprave tudi ogledali. Prepričali so se, da hodi tudi današnji Stolovec ob neposrednem sodelovanju vodstva in strokovnih delavcev po uspešni poti napredka.

Ciril Sivec

Popravila med kolektivnim dopustom

Osnovni namen popravil med dopustom je enoletno nemoteno obratovanje vseh naprav in strojev, ki jih uporabljamo pri naši proizvodnji. Tako je rekel Slavko Benda, obratovodja v tozdu 5 – vzdrževanje. Sestavek je nastal po pogovoru z njim. Zanimalo nas je, kaj je bilo letos med letnim odmorom na tem področju napravljenega, naprej pa nekaj skupnih ugotovitev, ki niso pomembne samo v omenjenem času, temveč vsak delovni dan.

Kot je pomembno redno delo, je nujno dobro vzdrževanje vseh orodij, strojev in strojnih linij. Noben stroj ne bo dolgo obratoval, če mu ne bomo namenili vsakodnevnih skrbi. Potrebni so redni pregledi vrtečih delov, kot so glave orodij, gibajoči deli podajalnih naprav in transportnih naprav. Potrebno je skrbeti za redno zamenjavo raznih izrabljenih delov; pa tudi za delovno in protipožarno varnost.

Kako bo vzdrževanje opravljeno, ni odvisno samo od delavcev v remontnem oddelku, ampak tudi od vseh neposrednih proizvajalcev v obratih in še posebej njihovih mojstrov.

Ko prišlec stopi v delavnico, bo videl, kakšen je mojster v tem oddelku. Res je proizvodno delo najpomembnejše, z njim pa je najtesneje povezan red v delavnici, čistoča in odnos do proizvodnih naprav. Ne delavcu in ne mojstru ne more biti vseeno, kako po končanem delu in pred delom izgleda in izgledajo njihovi stroji. Ali je vse tako pripravljeno, kot mora biti, ali sta poleg dobrega brušenja in točne nastavitve obdelovalnih orodij olje in mast na vseh potrebnih mestih, ali so pogonska jermena pravilno nastavljena in ali so drugi gibajoči deli (pa čeprav se pomikajo le počasi) v stanju, ki ga zahteva dober gospodar.

Za sprotno mazanje strojev je v tozdu 1 določen poseben delavec. Ukvarja se samo s tem. Obseg njegovega dela je širok, ker je tozdu 1 daleč največji Stolov tozdu. Njegova dolžnost je, da pravočasno namaže vsa mazalna mesta in tako prepreči nepotrebno izrabljanje in okvare.

Tudi v tozdu 2 je za mazanje poseben delavec. Mazanje opravlja na tem področju. Opravi pa tudi druga manjša popravila. S tako nalogo gre tudi delavec remontnega oddelka občasno v tozdu 4, v Moste. V Motniku imajo za mazanje strojev in brušenje svoja delavca. Ta skrbita v zimskem času tudi za ogrevanje prostorov.

Delavec, ki dela na stroju, dobro ve, kako njegov stroj dela. Po glasu bo vedel, kako je z vrtečimi deli. Zato bo tudi takoj opazil vsako spremembo. Če pride v stroju do okvare, jo je treba takoj sporočiti mojstru, ta pa bo poklical mojstra v vzdrževanju. Za enostavno napako se bosta po telefonu zmenila, kako jo bodo najhitreje odpravili, za zahtevnejši problem je potreben ogled na kraju samem. Prava slika se večkrat pokaže šele potem, ko je stroj razstavljen.

Okvare so najrazličnejših vrst. Od malenkostnega posega do popravila dela in zamenjave dela ali več delov. Prav ob tem so veliki problemi.

Običajne kroglične ležaje za zamenjavo je mogoče dobiti doma, visokoturni so le iz uvoza. Koliko vrst vseh ležajev rabimo v Stolu poleg vodstva Tozda vzdrževanje zelo dobro ve Franc Pohlin, skladiščnik rezervnih delov v kleti pod omenjenim oddelkom.

Največkrat se najbolje izplača novi del narediti doma. So pa problemi, ker ni na voljo potrebnega materiala. Na našem trgu primanjkuje kvalitetnih jekel. Že neštetokrat smo se domenili, da je vzdrževanje naših delovnih organizacij prednostna naloga, vendar je v tej verigi veliko nespoštovanj dogovorov in ne pomaga na kupe sporazumov.

Stolov tozdu vzdrževanje je strokovno in tehnično sposoben narediti zelo veliko izrabljenih ali pokvarjenih delov naših strojev, vendar se kljub podpisanim sporazumom s trgovinami, ki prodajajo material za obnavljanje strojnih parkov in pripravljenemu plačilu + 30 % na dokončno nabavno ceno kupljenega blaga, kar je namenjeno za razvoj te dejav-

nosti v naših železarnah, srečuje z neurejenim stanjem in mora od primera do primera tako ukrepati, kot je najbolj primerno. Pokvarjen stroj mora biti vedno hitro narejen za prihodnje delo, popravilo mora biti dobro opravljeno in stroški popravila ne smejo biti preveliki.

V preostalem delu tega zapisa bi skušali naštet vsaj nekaj pomembnejših popravil, ki jih je Tozdu vzdrževanje opravil v kratkem tednu kolektivnega dopusta. Slavko Benda je povedal, da je bilo veliko del opravljenih z njihovo iniciativo, poleg tega pa so zahteve iz oddelkov.

Glavno so vendar uspeli narediti. To so naprave splošnega pomena in remont v delavnicah. Drugo, kar bo mogoče narediti v prihodnjih mesecih, še čaka.

Na žagi je bil popravljen transporter za hlode in nosilec za dvigalo, ki prenaša hlode k brenti.

V furnirni so bile zamenjane škarje za razrez mokrega furnirja. Škarje so bile narejene doma. Popravljen je bil sušilnik furnirja in pri furnirskih stiskalnicah nanovo zatesnjena para in pregledani parni ventili.

V grobem rezu so bila zamenjana polnila pri vratih lesnih sušilnic (vanje se je zaletel preslabo zavrt viličar) in popravljena nihalna krožna žaga za razrez plohov.

V krivilnici so montirani priključki za montažo novih visokofrekvenčnih aparatov.

V stolarni je bila izvedena priključitev odsesovalne naprave za poskovno brusilko masivnih plošč. Opravljen je bil splošen pregled odsesovalnih naprav in popravilo (verige, vreče, ležaji). V površinskem oddelku je bil zamenjan del kabine za brizganje lužila (novi del je bil narejen v tovarni), popravljenih ali zamenjanih je bilo 1/3 koles sušilnega transporterja, v površinskem oddelku, ki je bil tudi sicer pregledan in namazan, popravljene so bile stene sušilnika, napravljen je bil preizkus varnostnih ventilov na tlačnih posodah za lak, očiščene so bile kabine za brizganje z lakom.

V skladišču masivnih polizdelkov ob stolarni je bil predelan sistem za temperiranje prostora.

Spomin na dopust

Brez varstva ni smelo ostati stanovanje, da brez skrbi bilo je potovanje. Kaj rad kdo izziva, če rolete so spuščene, kjer žive duše v stanovanju ni nobene.

Nepriprav to takoj opazi; ni avta na dvorišču, ne v garaži. Marsikdo prepozno posledic se zaveda. Tudi njemu lahko popazila dobra bi sosedu.

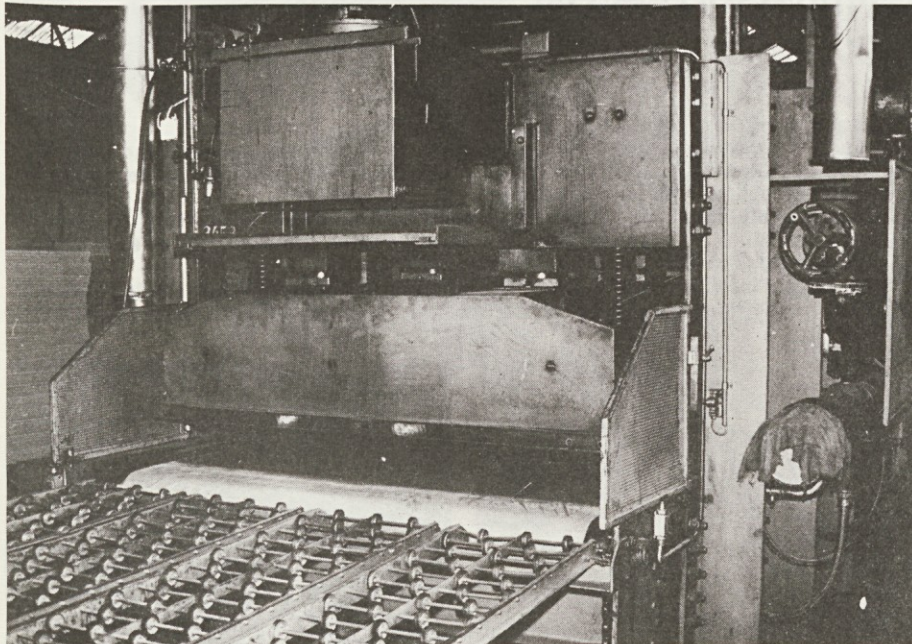
Kot vedno, za denar je bilo vprašanje: kje ceneje bilo bi letovanje? Ob morju, na vroči plaži, med tujimi, nepoznanimi obrazi.

V hribih med prijat'li, domačini. Kamor mir in sveži zrak nas vabi. Na težave hitreje se pozabi.

V prelepi razgibani dolini vodni vreli so zdravilni. S plavanjem, telovadbo in jogo znebimo preveliko telesno si zalogo.

Vedno pogosteje se odločamo za letovanje. Za okrevanje vedno večje je povpraševanje. Denar za koristen namen se zbira. Pridobljena moč po dohodku se regresira.

Franc Ravnikar, grobi rez

Pretočna taktna stiskalnica v tozdu 2 je imela skrivljeni stiskalni plošči. Delavci Tozda vzdrževanje so plošči med kolektivnim dopustom zamenjali, nosilno ogrodje pa poravnali.

V mizarni so bile pregledane vse ventilacijske naprave in popravljene opazne napake (zamenjane strgane vreče in popravljene verige). Pri štiristranskem skobeljnim stroju je bila montirana nova dvizna miza (poglobljena je v tla) in pri prižagovalki Schwabedissen popravljene odsesovalne šobe, na odsesovanje so priklopljeni dodatni vodi za rezkarje (Vadkin). V odpremnom skladišču je preurejena instalacija za toplovodno ogrevanje.

V površinskem oddelku je bil očiščen grelec za ogrevanje prostora, pregledan transporter v sušilniku in tudi opravljena kontrola na varnostnih ventilih pri tlačnih napravah za lak.

V stolarni in mizarni so bile spravljene v red protipovračalne lopute v odsesovalnem sistemu.

V oddelku kovinsko ogrodje je bil pregledan in urejen transporter za sušenje plastificiranih polizdelkov, opravljeno je bilo mazanje in zamenjava ležajev in popravilo verige prav tako tudi peč, pregledani so bili ventilatorji za odsesovanje dimnih plinov pri varilnih kabinah.

V neserijski so bili očiščeni ventilatorski cevovodi in filtri za prezračevanje ter opravljena kontrola varnostnega ventila za lak.

Pri glavnem silosu so bile pregledane in zamenjane vreče in urejene lopute in reduktorji.

Pri parni turbini za proizvodnjo električne energije je bil napravljen generalni remont.

Parni kotel ima popravljeno peč (zamenjana je šamotna obloga, popravilo parnih vodov in ventilatorjev).

V tozdu 2 so bile pri stiskalnici za ploskovno furniranje zamenjane plošče in poravnano nosilno ogrožje, pregledane so bile odsesovalne naprave in odpravljene napake (zamenjane vreče, popravilo protipovratnih loput, pregledane verige in popravilo reduktorjev za pogon verige).

V površinskem oddelku je bil opravljen pregled vseh ležajev sklopk in reduktorjev in popravilo, očiščeni so bili ventilatorji in filtri v brizgalni kabini in sušilniku, montirana je bila fotocelica za reguliranje transporta v sušilniku. Pregledani so bili tudi parni ventili za delovni prostor in sušilnik in odpravljene napake.

V tozdu 3 so bili pri brizgalni kabini za neostik pregledani ventilatorji in cevovodi. Pregledan je bil tudi transporter. Pri strojih za vlijanje poliuretanske mase je bil opravljen generalni pregled in popravilo.

Da bi proizvodnja res dobro tekla, v tozdu vzdrževanje že vnaprej izdelujejo nekatere dele, za katere vedo, da jih bo v prihodnje potrebno zamenjati, pa bo prav tedaj morda malo časa v njihovi delavnici, v redni proizvodnji pa je tako najboljšje, da se na popravilo ne čaka.

Dela v tozdu vzdrževanje je vedno preveč. Poleg opisanega je treba napraviti nove šablone, razne pripomočke, pa tudi delati v redni proizvodnji, kot so naročila zahtevnejših kovinskih stolov.

V eni izmed prihodnjih števil Glasila bomo delavcem predstavili izdelavo kakega pri nas izdelanega stroja ali naprave.

Ciril Sivec

»Na videz je ta delavec zelo v redu, v resnici je pa čisto drugačen.«

»Če bomo predolgo govorili, nam bo zmanjkalo časa za delo.«

»Je ta tip tudi kaj delal?«

»Ne, svetil je namesto lampe!«

Gasilsko tekmovanje v Mariboru

Letos je minilo 20 let od prvega srečanja gasilskih enot lesnih podjetij Mebla, Marlesa, Novolesa, Bresta in Stola. Jubilejno srečanje oz. tekmovanje v gasilskih veščinah je bilo v Marlesu. Domačini so to srečanje res vzorno pripravili, tako da smo se res slavnostno počutili.

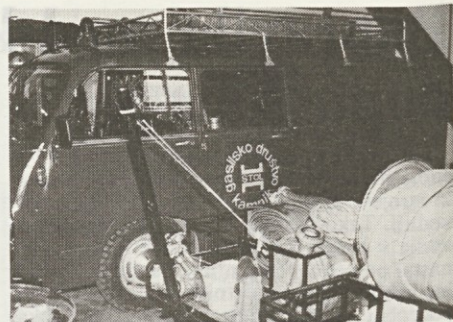
Da so Mariborčani resno in organizirano pristopili k organizaciji, pove že podatek, da je iz njihovih tozdov sodelovalo 8 desetih. Tekmovanje so popestrili tudi z nastopom pevskega zbora.

Kot se spodobi za gasilska tekmovanja, je bilo tudi to vzorno organizirano. Pravila so znana. Predhodno smo bili obveščeni, v katerih vajah bomo tekmovali. Le rok objave omenjenih vaj je bil nekoliko kratek, tako, da so bile tudi priprave kratke. To so domačini nekoliko izkoristili. V bodoče se bomo tudi pri nas morali dogovoriti, kakšno pozornost bomo takemu tekmovanju posvetili.

Od 12 sodelujočih ekip se je naša desetica uvrstila na zelo dobro 4 mesto. Ob izvajanju vaj se je videlo, da smo docela enakovredni ostalim udeležencem, vendar je bilo nekaj smole, da nismo dosegli še boljšega mesta. Omeniti moram, da prav na jubilejnim 20 tekmovanju prvič ni bilo ekipe Mebla iz Nove Gorice. Povsem gotovega vzroka ne vemo, žalostno pa bi bilo, da bi tako veliko in renomirano podjetje zapostavilo požarno varnost. Tudi mi se moramo vedno truditi, da se tudi nam kaj takega ne primeri.

Z res prijetnimi občutki smo se poslovili od gostiteljev. Želimo, da bi prihodnje srečanje v Novolesu prav tako uspelo in da bi se tudi mi še bolje uvrstili.

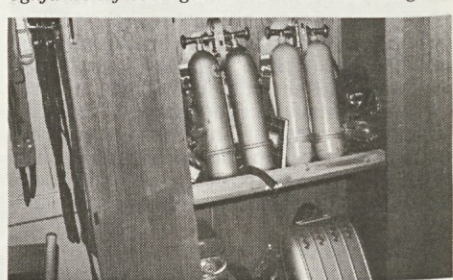
Beno Jazbinšek

Gasilski avto je slikan v našem gasilskem domu. V njem je poleg druge opreme motorna brizgalna, še ena brizgalna pa stoji poleg avtomobila.

Pri gašenju je potrebno stopiti tudi v živi ogenj. Navadna obleka bi se vžgala. Gornja, azbestna, ne zagori in tudi visoka temperatura ognja nekaj časa gasilcu ne more do živlega.

Nahrtni dihalni aparati so v izjemnih primerih neobhodno potreben pripomoček. Slikali smo jih v našem gasilskem domu.

OTVORITEV RAZSTAVE

FOTOGRAFIJE – FRANC STELE

STRUŽENI LESNI IZDELKI – JANEZ GOLOB

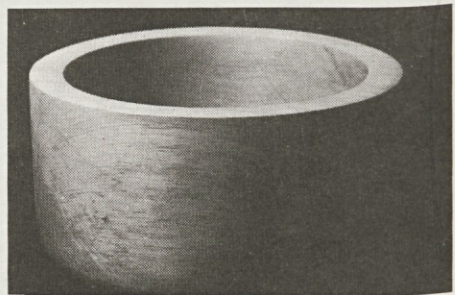
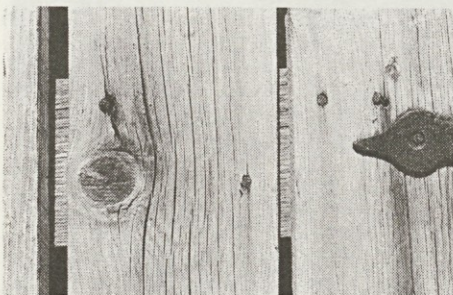
V petek, 18. oktobra ob 19.00 uri v Galeriji Repanšek – Rudnik 13

Za mnoge sodelavce niti ne vemo, da poleg dela v službi aktivno in ustvarjalno preživljajo svoj prosti čas. Janez GOLOB in Franc STELE pa sta že do sedaj pokazala, da dosejata vsak na svojem področju že vrhunsko kvaliteto.

To pot se nam bosta v Galeriji Repanšek predstavila s skupno razstavo.

Fotografije Franca Steleta so gorski svet in človek v njem, pričevanje njegove navzočnosti, njegovega dela, pa tudi portreti in detajli iz vsakdanjosti.

Struženi lesni izdelki Janeza Goloba so nadaljevanje tradicije stare obrti in že pozabljene veščine starih mojstrov, njihova ročna spretnost, poznavanje gradiva in tisoče malih skrivnosti.

Vabimo sodelavce, da pridejo na otvoritev ali pa da si kasneje ogledajo razstavo.

Franc Pestotnik

Naš kupec ANDREW Kanner

V Glasilu smo že pisali o najrazličnejših temah, kakega našega kupca iz Amerike ali Anglije pa še nismo predstavili.

Ta sestavek je nastal na predlog glavnega direktorja Borisa Zakrajška in s pomočjo direktorja izvoza Emila Verka. Gotovo je predstavitev takih ljudi za naše bralce koristna, saj prinašajo s seboj čisto drugi svet, način življenja in drugačne medsebojne odnose.

Pogovor z g. Kannerjem je bil izredno zanimiv in je ravno pravljen za tak začetek. Andrew Kanner ni več mlad, zato pa ima toliko več izkušenj, znanja, strokovnosti; na zadnjem mestu pa ni njegova neposrednost in dostopnost, ki daje vsemu še dodaten plus.

Srečala sva se na prvi pogled v zanj in za nas nekoliko nenavadnem okolju: v vzorčni delavnici neserijskega obrata, kjer je ob prisotnosti direktorja izvoza Emila Verka, vodje našega razvoja izdelkov arh. Braneta Uršiča in vodje tehnološke priprave dela ing. Franca Steleta ročno oblikoval in sestavljal novi stol za svojo prodajno središče.

Zares je bilo nenavadno! Gospod iz Amerike, ki je predsednik družbe EMPIRE, CHAIR CO., INC., ima tam dve tovarni s 175 delavci, ki pozna vse evropske tovarne sedežnega pohištva in je v Ameriki med najboljšimi ponudniki stolov, je v naši delavnici vihtel svinčnik, vrtalko, izvijač in žago. Z ing. Steletom sva se takoj spomnila nasprotne variante: Kdo od naših inženirjev bi zunaj naših meja ročno oblikoval nek izdelek, če tega ne bi bil dolžan narediti.

Gospod Kanner je bil zelo zagnan za delo in tako navdušen nad oblikovanjem stola, da je komaj utegnil spregovoriti kako besedo. Na tem mestu ga je čakalo tudi delo, ki ga je moral opraviti popoldne, vendar so ga naši ljudje ob 14.00 uri le stežka spravili h kosilu.

V g. Kannerju je pravzaprav združeno vse: mizar iz očetove delavnice, kjer je bilo zelo stroga vzgoja in ga je oče po tednu celodnevne dela vprašal, zakaj bi v nedeljo rabil ne-

kaj drobiža, človek iz proizvodnje v številnih tovarnah, kjer ni bilo dela, ki ga sam ne bi opravljal, orodjar, mojster, tehnični oblikovalec, tehnični vodja in prvi človek v tovarni. V njem je združeno pravzaprav vse: od težaka, strokovnjaka, designerja do trgovca na veliko. Je človek, ki je lahko stotinam drugim v vzor in primer, kako je treba delati.

S prodajo ploskovnega pohištva se ne varjamo, naša specialnost so stoli. Zato dobro poznam evropsko tržišče, na Poljskem in Madžarskem še posebej. Prav na Madžarskem so mi v mestu Debecin za najboljšega poznavalca stolov podelili naslov častnega doktorja.

Ste že bili v naših proizvodnih obratih?

Velikokrat! V obratih sedežnega pohištva.

Tudi sam sem fizično velikokrat delal. Naprej sem bil tudi v Ameriki kot vajenec. Spominjam se prve urne postavke – 90 centov.

Ali ljudje na svetu bolj delajo kot delavci v Stolovih delavnicah?

Nisem opazil razlike!

Kupujete tudi naše standardne tipe stolov?

Tudi. Veliko tipov stolov sem prav jaz prinasel v Stol, tudi kolonialne.

V Hrvatskem Zagorju neka tovarna že 15 let izdeluje stol, ki sem ga poleg drugih sam projektiral.

V kolikšnem času je pri nas vaše naročilo realizirano?

Približno v šestih mesecih.

Ali vam je kdo znan v Ameriki, komu ste prodali svoje stole?

Da! Beli hiši smo lani zadnjega novembra prodali 1000 stolov v barvi starega zlata. Ti stoli imajo 7 nanosov zlate barve, podlaga pa je rdeča barva. Ko se vrhnja barva z leti vendar odrgne, se spodaj pokaže rdeča barva in skupaj delujeta zelo lepo, starinsko.

Kako ste zadovoljni z našo kvaliteto?

Je v redu! Razumljivo je, da prav vse, kar dobimo od vas, ni brez vseh napak, vendar

skušamo to razumeti. Nikoli ne reklamiramo. Ker imamo svoje delavnice, morebitne pomanjkljivosti sami odpravimo.

Pri vas prodaja na drobno drugače poteka?

Da se razumemo: Ne prodajamo posameznim potrošnikom, temveč opremljamo objekte. To je 100 % inženiring. Npr.: študentske domove, vojaško akademijo . . .

Letve za sedež iz masivnega lesa je potrebno takoj po nanosu lepila zložiti v potrebno širino.

V sedanjem pripravljalnem postopku je ta širina pač tolikšna, kolikor vsakokrat nanesejo letve.

Zaradi zahtev pri nadaljnji obdelavi pa bo zelo verjetno morala biti točna širina že prej določena.

KAJ BO LJUBEZEN NAREDILA IZ MENE

Kaj bo ljubezen naredila iz mene, to je tu vprašanje, ki iz noči v noč mi krađe spanje, tu rešitve ni nobene.

Ko se zagledam v tvoje lepe oči, v meni nekaj vzdrti . . . Ko pobožam tvoje dolge, črne lase, mi hitreje utripa srce.

Ko se me dotaknejo tvoje ustnice vabeče, se v glavi mi vrti od sreče, ko pijem poljube tvoje dolge, sladke so ure kot sekunde kratke.

Ko nežno te objemam, ljubezen tvojo vedno bolj sprejemam, za trenutek zdim se izgubljen, a notranje čisto prerojen.

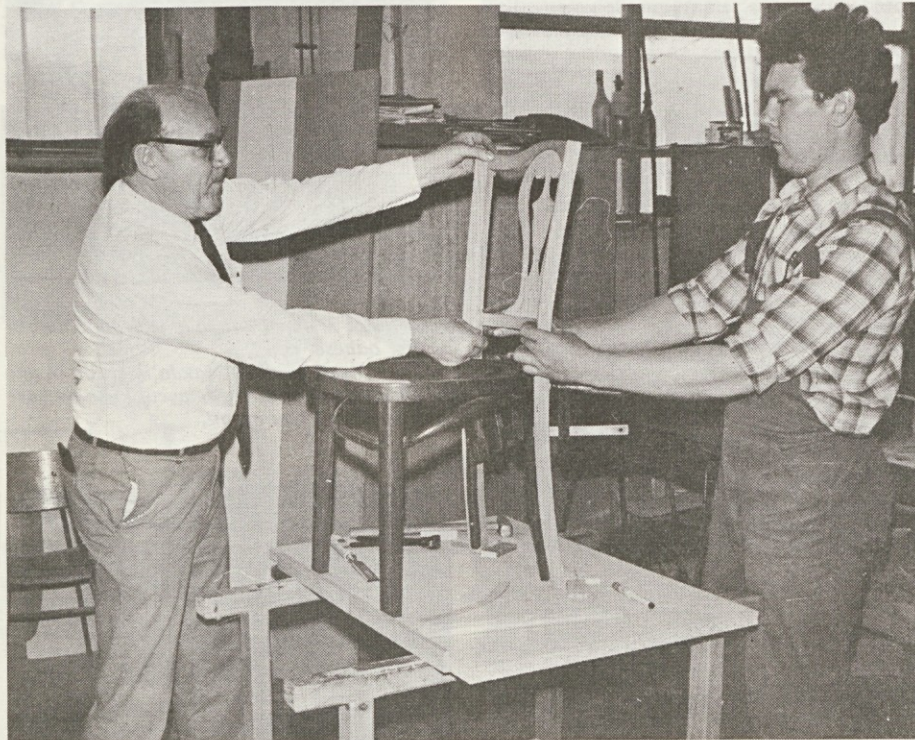
Vse misli, želje in načrti so pri tebi, za vedno želim imeti te ob sebi, saj sicer moje bo življenje ostalo prazno – v duši pa trpljenje.

mm

»Treba je storiti vse . . . toda kdaj se bomo za to zares odločili?

Včasih tudi rečeno, da je slab red. Pa ta red vendar sami gradimo in ga tudi podiramo.

»Načrti so smotrno opredeljeni, vendar ni jasno, kako jih bomo uresničili.«

Naš kupec Andrew Kanner je v vzorčnem oddelku sam preizkušal, kaj k osnovnim delom stola najbolj pristoji. Spremembe so njegova zamisel.

Na stolu, ki ga je oblikoval, je videl vsako malenkost: od za malenkost preveč zasukane noge do za spoznanje pretankega hrbtnega veznika, od stolove udobnosti do predstave, kako bo ta stol uspešen v prodaji.

Zapis bi bil lahko nekajkrat daljši, napisali pa bomo le vprašanja, ki smo jih tisto popoldne postavili Kannerju in seveda odgovore, na katere je zelo rad natančno odgovoril in mu ni bilo žal časa še tudi potem, ko smo bili s pripravo tega sestavka pri kraju, čeprav se mu je mudilo k drugim obveznostim.

Kdo ste in za koga pri nas kupujete stole?

Po rodu sem sicer Madžar, vendar sem že toliko let v Ameriki, da sem pravzaprav, vsaj poslovno, bolj človek z onkraj velike luže.

Delam za firmo, ki obstoja iz dvajsetih let. Ta firma je pričela prva uvažati sedežno pohištvo iz Evrope; iz Češke in Poljske. Že takoj po nastanku.

Naša firma ima največjo in najboljšo izbiro barskih in drugih stolov za restavracije, jedilnice in podobno.

V Ameriki imamo dve tovarni. V eni stole izdelujemo od začetka, v drugi pa jih montiramo in površinsko obdelujemo.

Od vas predvsem uvažamo sestavne dele stolov, ki jih potem sami dodelamo. Dodelava je torej naša in kupec niti ne more vedeti, da polizdelki niso napravljeni v lastni tovarni.

Koliko časa imate povezavo s Stolum?

Od leta 1954!

Kolikokrat ste že bili pri nas in kako se dogovarjate za naročilo?

Pri vas sem bil že velikokrat. Letos sem že drugič tukaj. Prvič sem bil marca.

V katalogu imam tipe stolov, ki jih po dolgoletnem sodelovanju tudi pri vas delate.

Če gre za novi tip stola, je zadeva običajno naslednja: Dogovorimo se za novi stol iz našega kataloga. Vi ta stol naredite in ga pošljete v Ameriko. Pregledamo ga in damo pripo-

mbe. Te odpravite in dogovor za naročilo je tu. Potem gre ta novi stol v naš katalog, dobi številko. To je za točno in hitro naročilo v prihodnje.

Kakšni so naši izdelki po večih letih uporabe?

Stoli, ki jih potem v naši delavnici do kraja izdelamo in požlahtimo, zdrže tudi do 30 let.

Bi hoteli po tej poti našim delavcem kaj povedati?

Zelo rad, posebno ljudem v proizvodnji: Držite kvaliteto! Delajte zahtevne izdelke! Ne izbirajte lahke poti! Zelo enostavne izdelke lahko vsakdo kopira. Vlagati je treba veliko znanja.

Vse to je treba dolgo obdržati. Tudi sam vedno tako delam. Delati je treba tisto, kar drugi težko naredijo.

Možnosti poslovanja in tudi zaslužka so za tiste, ki hočejo delati, neomejene.

Na prvem mestu je odgovornost. Ta je daleč pred vsemi pogodbami in podpisi. Ko daš besedo, jo moraš držati. Ko jo držiš, si spoštovan. Zaupanje je pri nas izjemnega pomena.

Kako, da ste pri nas sami oblikovali stol?

Pogovarjali smo se že, da sem človek iz proizvodnje. Veliko raje delam v delavnici kot v pisarni. V mizarskem delu prav uživam. Brez dela ne bi mogel živeti.

Morda ob tem mala šala: Če vidim šest ljudi, ki nosi težak tovor, prosim, če se trije odstranijo in za težo z vso močjo poprimem. To mi daje novega elana.

Zaupam v delo.

Kakšen občutek imate kot naš gost?

Zelo ugoden. Ni mi všeč samo pri vas v tovarni, temveč v celi Sloveniji in Jugoslaviji. Raje pridem k vam, kot se vračam v Ameriko.

Všeč mi je vaša odprtost!

Tov. Emilu Verku hvala za sodelovanje pri tem sestavku!

Ciril Sivec

Naš Francelj iz delavnice je bil na morju na otoku Rabu. Šel je k domačinu in kupoval vino.

Najprej mu je Otočan prinesel neko vino in Francelj ga je pokusil. Potem mu je gostitelj ponudil košček doma pečenega kruha in mu iz kleti prinesel drugi kozarec vina. Francelju je bilo to vino bolj všeč. Zatem je dobri otočan prinesel košček domačega sira in še nov kozareček vina.

Slednjič ga je vprašal, katero vino mu je najbolj všeč. Francelju je bilo zadnje vino najbolj pogodu.

Zelo pa je bil presenečen, ko mu je domačin povedal, da je bilo vino vseskozi isto.

Na FKK

Ne glej me, sosed, tako postran;

obrni obrni se na drugo stran!

Ne sramuj se in pokaži:

na nudistični sedaj si plaži.

Franc Ravnikar, grobi rez

Moja mama

Mame vsak dan razmišljajo o svojih otrocih. Dobro nas poznajo. Ali poznam tudi jaz svojo mamo? Vem, koliko je stara in da se poleg službe na osnovni šoli še vedno uči. Vem, da je rada lepa kot vse mame. Največkrat se obleče v hlače in pulover. To so stvari, ki jih lahko opazijo tudi drugi ljudje. Kadar pa jaz opazim na njenem obrazu zaskrbljenost, postanem žalosten. Takrat se mi zdi, da mamu premalo poznam. Njene sivo zelene oči spreminjajo barvo. Želim, da ne bi bila moja mama nikoli žalostna zaradi mene.

Andraž Teršek, 3.a

Slika z – (minusom)!

Še daleč ni dovolj, da je le tisti, ki je naložil ta les, odnesel rit.

Toliko vesti bi lahko vsakdo imel, da bi pomislil tudi na svojega sodelavca, ki se bo kasneje mudil na tem mestu.

V zgodnjih večernih urah je bilo obiskovalcev Stolovega piknika zares veliko. Privabila jih je zabava in dobra postrežba.

Na Stolum dan je glavni direktor Boris Zakrajšek v Kulturnem domu na Duplici med drugim omenil tudi slabo zložen les na skladišču žaganega lesa.

Da se les tako ne sklada, prikazuje tudi gornja slika.

Les, ki je naš proizvodni material, so naši dedje, očetje in drugi, ki so v njihovem obdobju delali v Stolu, lepše zložili. Tako je bilo tudi nadaljnje delo brez dodatnih problemov.

Praznovanje Stolovih delavcev

Na tisto, kar čakamo, da bo prijetno, se hitro navadimo. Prav nič nas ne moti, da se povnavlja.

Med take zadeve spada tudi Stolov dan ali Stolov piknik, kot mu nekateri tudi pravijo. Tudi za letošnjega je bilo precej ljudi lep čas v skrbeh, kako bo vreme naklonjeno. Znano je, da je bil v preteklih letih le en tak Stolov dan sončen, že večkrat pa je pošteno lil dež in pokvaril skoraj vsa prijetna pričakovanja.

Za letos je bila skrb odveč. Bilo bi čudno, da bi po več mesecih tako lepega vremena ravno na ta dan deževalo.

V soboto, zadnjega avgusta, je bilo sončno. Ker je bilo ostalo po stari navadi zagotovljeno, so bile dodatne skrbi odveč.

Najprej je bila v Kulturnem domu slavnostna seja delavskega sveta. Imela je predvsem dva glavna dela: govor glavnega direktorja in podelitev priznanj našim najboljšim delavcem. Sejo je, kot po navadi, pričel predsednik delavskega sveta Slavko Bergant in zaželel vsem v dvorani in vsem Stolovcem prijetno praznovanje našega dne.

Dvorana ni bila niti tretjino zasedena. Prišli so delavci, ki so dobili priznanja (ne vsi) in del povabljenih.

Čeprav nas ni bilo veliko, smo vedeli, da je ta dan predvsem misel na Stolovega delavca in njegovo delo.

Glavni direktor Boris Zakrajšek se je v kratkem, zelo jedrnatem govoru takoj dotaknil naših problemov, ki jih kljub splošnemu dobremu stanju v delovni organizaciji in sorazmerno dobrim osebnim dohodkom ne manjka. Čeprav smo v svoji stroki po tem v zgornji polovici, moramo vedeti, da so naša porabljena sredstva zelo visoka, kar razumljivo, slabša naš položaj.

Morali bi bolje delati. Vsi! Imamo pogoje, pa jih ne uresničimo. Dogovorov v proizvodnji bi se morali držati, prav tako tudi v prodaji. Kupec, ki je izdelek pripravljen plačati, nanj ne sme čakati. Naši ljudje se ne zavedajo, kaj pomeni, ko ne držimo besede. Vendar ne samo pri rokih; tudi v kvaliteti in vsem, kar pogojuje dober medsebojni poslovni odnos.

Poslovni odbor si bo tudi v prihodnje prizadeval tako urejati zadeve, da bodo delovni organizaciji omogočale boljši delovni razvoj. Za Stolovce, ki jim ni do dela, bodo nujne kadrovske spremembe ali pa si bodo morali delo poiskati izven tovarniških meja.

Res imamo plan visoko zastavljen, vendar ga moramo doseči. Na razpolago nam je le še ostanek leta, kratko obdobje, pod katerim bo potrebno potegniti črto in sešteti, kar smo napravili.

Naš proizvodni program je zelo širok. Nobenega pomena ni, da bi nove kupce iskali s širitvijo programa, temveč moramo s širitvijo tržišča iskati prodajo za naše izdelke.

Velik problem pa je v začetku omenjen. Dokler bomo zamujali dobavne roke, bo šel kupec drugam, dokler ne bo naša kvaliteta zares prvovrstna, bodo prigovori.

Dokler ne bo naša zavest tako visoka, da bi na delovnih mestih čutili, da delamo za naše skupno dobro, dela ne bomo bistveno izboljšali. Stol nam daje kruh. Tega se moramo zavediti v vsakem trenutku.

Ne pa, da delavci tedaj, ko je zares potreba, odklanjajo nadurno delo, večja aktivnost pa bi bila potrebna tudi v rednem delu.

Visoka rast osebnih dohodkov bo omogočena in upravičena z delom, za katerega bomo čutili, da je dobro, kvalitetno.

Imeti želimo dober osebni in družbeni standard. Skrajni čas je, da se zavemo, da si ga moramo sami ustvariti.

Delovne prostore imamo dobre, proizvodno tehnologijo po najboljših močeh posodabljam. Kupujemo nove stroje, s katerimi je lažje več narediti, dobra izdelavna kvaliteta ni problem; bolj kot stroj pa je pomembno delavčevo zalaganje.

Na koncu pa je tov. direktor zaželel vsem prijetno praznovanje.

Priznanja našim najboljšim delavcem je podelil predsednik CDS Slavko Bergant, v kulturnem delu programa pa je nastopal Moški pevski zbor Solidarnost iz Kamnika, ki je nekako premostil ne ravno pohvalni govor glavnega direktorja in ob katerem si je vsakdo

Dokler piknik ni prav zaživel, je bilo seveda tudi med obiskovalci veliko pogovorov o tem in onem.

Vsakdo bi imel pač najraje nekoga na zabavišču, h komur bi prisedel.

Med zelo prijetnimi in veselimi obiskovalci piknika je bil tudi ta delavec iz grobega reza.

Pogovarjali smo se tudi o delu v tovarni, še bolj pa ta dan o veselih Stolovcih na pikniku in o drugem, kar smo tako prijetno doživljali.

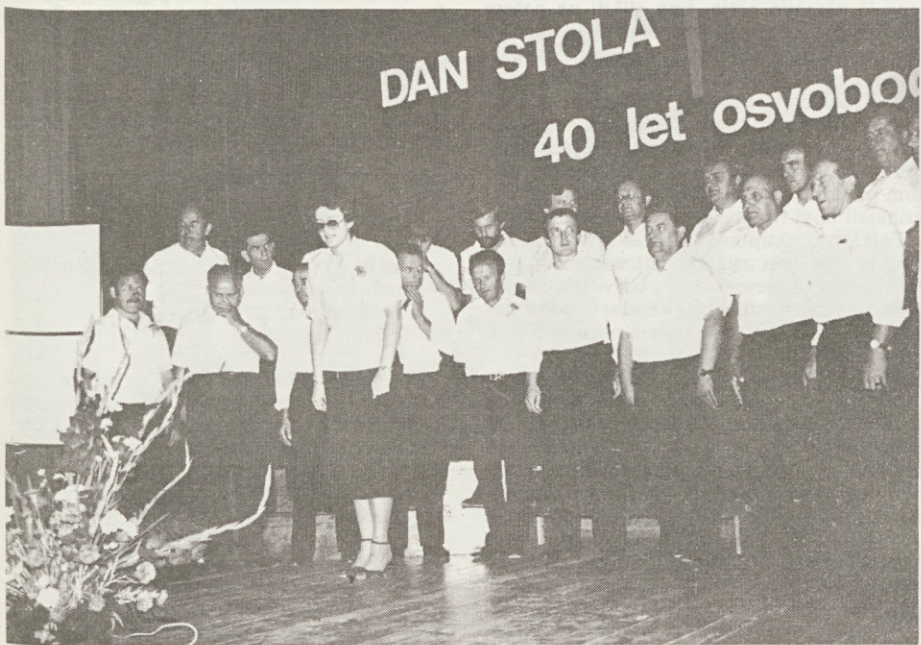

Slikovitost slovenske narodne noše je enkratna. Ko je plesu pomagala domača glasba in prikazovanje starih kmečkih opravil, je bilo zanimanje toliko večje.

Dekletce se je veselo držalo za ograjo. Tudi tako, kot je videti na sliki.

Prijala ji je glasba s Stolovega piknika in veseli obiskovalci, ki jih je s primerne bližine opazovala in poslušala.

Moški pevski zbor Solidarnost iz Kamnika je popestril slovesno sejo delavskega sveta. Poslušalci so pevce ob vsaki pesmi nagradili s spontanim ploskanjem.

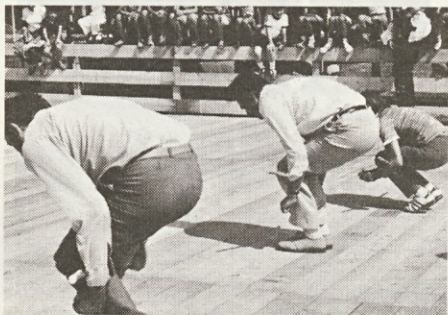

Ob tej mizi so štirje šoferji. Ne glede na to, da sta dva že v pokoju.

Zraven pa so tudi domači člani družine, tako da je bilo vzdušje zares prijetno.

Alberto Gregorič je odličen pevec prijetnih mehiških pesmi. Z nastopom je bolj navdušil kot vsi drugi.

Preiti plesni oder na tak način niso mačje solze. Posebno še, ker je gledalcev kar mrgolelo in tudi pripomb in smeha ni manjkalo.

Naš vzorčni mizar Franc Mestek je na piknik privedel svojega psa.

Opazoval je veselo dogajanje na prizorišču, seveda pa ni pozabil na svojega štirinožnega prijatelja, ki mu je naklonjenost iskreno vračal.

moral priznati, da je res tako. Probleme, pa naj bodo organizacijski, proizvodni in drugi, v katere je vključen prav vsak delavec, bi z boljše delavnostjo, in zavestjo rešili na način, ki bi bil vsem v korist.

Tako je bilo v dvorani.

Zunaj je sijalo še vroče sonce in tisti, ki niso bili na seji delavskega sveta, so mislili le na eno: Kako bo na pikniku, koliko nas bo in kako bomo pogoščeni.

Pogostitev je bila brez pripomb. Delavke in delavci v tozdu Družbena prehrana so zopet dokazali, da jim ni težko krepko zavihati rokave in delati podnevi in ponoči.

Že zjutraj je dišalo po vsej Duplici, tako dobro pogostitev so nam pripravljali. Na igrišču v Šmarci smo bili odlično postreženi. Vsega je bilo dovolj: jedae in pijače.

Piknik se je pravzaprav počasi pričel. Poleg pevcev Solidarnosti je bilo ob mizah manj kot sto Stolovcev. Ansambel Modrina je igral in vabil na ples, vendar se ljudem v začetku ni dalo. Bilo je kot kak ponedeljek v delavnici, ko delo noče steči. Prihajali so novi praznovanci – naši delavci, ki so prizorišče gledali nekako bolj od daleč. Stali so in opazovali. Nekaj jih je tudi odšlo z namero, da se vrnejo kasneje, ko bo travnik že malo v senci in zrak vsaj za nekaj stopinj hladnejši.

Morda bi veljalo razmisliti, da bi imeli prihodnji Stolovi pikniki (in tudi slavnostni delavski svet) začetek nekaj ur kasneje in ne bi bila vključena ravno opoldanska ura. Do večera je še vedno čas cele izmene.

Ko smo se nekako pripravljali, da bi dogajanje na prizorišču steklo, mi je ostalo toliko časa, da sva se pogovorila s pevcem Albertom Gregoričem, ki je kmalu zatem pel z Modrino.

Alberto Gregorič je odličen pevec večno lepih mehiških pesmi, ki so šestokrat obšle svet in nam bile vsakič všeč. Je sin slovenskih staršev, ki so se pred leti preselili v Argentino in tam rojenemu Albertu nudili vse, kar so mogli. Opravljal je kmečka dela, se učil petja, igranja na klavir in si pridobil še veliko druge izobrazbe. Danes je učitelj.

Alberto sedaj živi v Ljubljani. V službi je v Ljubljanski banki, je predavatelj španščine na D.U. Boris Kidrič in poleg tega ob koncu tedna in tudi sicer pevec. Poje z ansambлом Lapos v Novi Gorici in Modrino iz Kranja. Kako lepo je njegovo petje, smo slišali na našem pikniku že lani, nanovo in sveže pa zopet letos, ko je tedaj, ko je nastopil, spraval na plesni oder staro in mlado, ženski in moški spol.

Kot vsak dan, se je tudi v soboto 31. 8. sonce poveseilo proti zahodu in sence smrek ob igrišču so postajale daljše. Vendar plesalcem ta zelo rani večer še ni veliko pomagal. S plesom pa tudi niso odlašali. Po redkih parih so prihajali novi in novi, plesalci so se pomešali s Folklorno skupino Kamniška Bistrica, ki nam je pred tem prikazala stare slovenske in prav krajevne plesne in nas z barvitimi narodnimi nošami navdušila. (Vendar gotovo pozna tudi ples, ki jih na našem odru še nismo videli, pa bi jih radi).

Stolovce je kmalu ples tako navdušil, da so plesali in bili od znojke mokri po licih, laseh in obleki. Če bi se ljudje tako zagnali v delo, bi napravili več, kot je potrebno. (Že kar slišimo pripombo: plesati je prijetno, delati pa ne toliko, tukaj je pomagala vse vrste kapljica, med delom pa ne smemo piti, in tako naprej).

Na vrsto so prišle tudi športne igre. Vsem nastopajočim priznanje in zahvala; ni lahko nastopiti pred našim občinstvom, ki je polno kritik in pripomb. Ob gledanju teka v vrečah, hoji tričlanskih skupin na smučeh in vlečenju vrvi smo se zares nasmejali. Čudili smo se tudi metalcem kamenja. Nekaterim bolj, drugim manj.

Družabne igre so bile na prostoru, ki je ločen od skupnega zabavišnega prostora, vendar tudi tam med igrami ni bilo drugega programa. Nekateri obiskovalci so kar k svojemu sedežu hoteli slišati, kaj se dogaja na športnem področju, vendar se do tja ni slišalo. Morda zato, ker prav vse to le ni toliko zanimalo.

Pripravljalcem družabnih iger lepa hvala za vso skrb in delo. Za prihodnje leto pa bi morda pripravili še kaj novega, ker je dosedanje zanimivo, novo bi bilo pa še bolj. Domiselni so naši športni animatorji dovolj, volje pa jim tudi nikoli ne manjka. (V Meblu so na tak dan tekmovalci plezali na mlaj, da so jih vsi na zabavišču dobro videli; in oblali z ročnim obličem, čemur so se mnogi čudili, saj so mislili, da v njihovem kolektivu ni več pravih, starih mizarjev).

Za zaključek je bilo pripravljeno še sestavljanje stola, za katerega je bilo v škatli pripravljenih nekoliko preveč delov, konstrukcija stola pa tudi ni bila tako enostavna. Tekmovalci so visokokvalificirani mizarji in na tem področju nekvalificirani delavci. Med njimi pa ni bilo tolikih razlike, saj smo vsi delavci v Stolu, kjer vsak dan vidimo, kako se stoli delajo.

Najprijetnejši del zabave je bil gotovo ples, ki je privabil bližnje in daljne delavce, tiste v pokoju in tiste, ki so to leto prvič prestopili tovarniški prag.

Plesni oder je bil napravljen iz smrekovih plovov. Nanj je tisti dan steklo več znojke kot na ves les v tovarni nekaj dni nazaj.

Ciril Sivec

»Videlo se je, da na Stolov piknik niso mogli vsi priti. Ljudje imajo doma polno dela. Druge dni nas avtobus pripelje po štirideset, na to soboto nas je pa samo devet peljal na Duplico.«

»Daleč sem od tovarne. Vsak dan moram vstati ob štirih. Rekli so mi: »Ti pa že ne boš prišel na piknik, ko si že tako vsak dan zaradi službe dvanajst ur od doma.«

Pa sem vseeno prišel!

»Vstal sem, ko je bila še noč. Do enajstih sem izkopal krompir, potem sem šel pa na naš piknik!«

»Samo zato sem šel zadnjega avgusta na Duplico, ker so imeli delavci na igrišču v Šmarci čisto drugačne pogovore kot druge dni v tovarni.«

»Za pijačo in tudi ples mi ni dosti, rad pa gledam vse te ljudi, kako so družabni in veseli; kot da ne bi bili oni iz tovarne.«

Včasih kako zadevo le malo drugače opiše-mo, kot je v resnici.

»Kako, da nam za to stvar ne gre. Zanj se kregamo in tepemo.«

(Vendar seveda ne dobesedno).

Počitniško življenje je drugačno od rednega. Sodelavec je takole komentiral: »Zajtrk smo imeli ob dveh popoldne, kosilo ob devetih zvečer, večerjo pa ob enih zjutraj.«

»Ne, nikogar ni doma, so na morju . . . toč-neje v morju!«

Naši ljubljenci

Mojemu psu je ime Azur. Vsak dan ga peljem na sprehod. Za jesti dobi prekuhan zelenjavo in vodo. Očka ga dresira, zato me veliko uboga in se tudi veliko igra.

Matija Kahne, 1. c

UTRINKI Z DOPUSTA

Dnevi so vse krajši, jutra posuta s kapljami rose in drevje vsak dan bolj jasno govori, da poletje odhaja.

Od poletja, dopustov, so ostali le še spomini, ki se bodo celo leto odvijali v naših glavah kot videokasete in nam v težkih trenutkih dajali upanje – saj čez eno leto bo pa spet tako.

Mogoče ne na istem kraju, z istimi ljudmi, namesto v Grčiji, kje na severu – a pomembno je, da bo lepo.

O tem, kaj je lepo, se lahko pišejo romani, vendar čas je tisti sodnik, ki nam pusti samo takšne trenutke, vse ostale zavrže nekje za cesto.

Tudi z mojega dopusta – bolje je, če rečem drugače – s potepanja po Grčiji, je ostalo cel kup dogodkov, ki me ob vsaki uri spravijo v smeh.

Že samo »vkrcavanje« v prijateljevega »fič-ka«, letnik 1975, mi je dalo slutiti, da bo na tej poti pravi mehanični tečaj. Avto se je upogibal od raznih konzerv, s sabo smo vzeli celo vrečo krompirja in tudi rezervnih delov ni manjkalo.

Vsi smo bili rahlo zaskrbljeni in le radio je bil tisti, ki je veselo vrtel kasete ter tako hotel povedati: »Z mano ne bo težav.«

In v petek se je začelo. Komaj smo prestopili hrvaško mejo, že je v hladilniku vrelo kot v kotlu. Še dobro, da smo imeli vodo s sabo. Če je bila sila, smo kar z njo polivali »mašino«.

Do Niša je potekalo po načrtu. Tam pa! Iz menjalnika nam je odteklo olje, samo od sebe je počilo prednje steklo in za povrh je šla k vragu še zadnja guma. Vendar nismo izgubili živcev. »Ne, v Jugoslaviji pa ne gremo nazaj!« smo se »pridušali« in v venčku mednarodnih kletvic reševali problem za problemom ter na koncu, zvečer, po vrčku zaslužene piva, krenili proti Ohridu – novim dogodivščinam naproti.

Ohrid je bil pravi balzam za utrujene popotnike in je z nizkimi cenami piva večer zaokročil s pravo slovensko pesmijo.

Do meje nas je potem zopet sonce poštono grela in tudi carinik, ki je bil edino zelenilo v suhi porumeneli pokrajini, je leno zamahnil z

roko, češ: »Naprej fantje – novim dogodivščinam naproti.«

Po Grčiji pa ure in ure vožnje med oljkami, požetimi pšeničnimi polji, med nizkoporaslimi griči. Nikjer nobenega poštenega gozda. Za nas, lesarje, tam ne bi bilo posla. Zato pa ima Grčija namesto lepih smrek, cel pragozd lepih deklet in še danes se sprašujem, po kakšnem »kalupu« so delane, da med njimi ni nobene »škarte«. Saj ne rečem, čez Slovenke ga ni – ampak samo takrat, ko smo doma.

Ustavljali smo se le v mestih z antičnimi spomeniki in zvečer, kje na vasi, kjer smo lahko svobodno kampirali.

Že prvi dan smo preizkusili grške alkoholne specialitete in ugotovili, da za pol litra mleka dobimo liter vina. Rezultat je razumljiv. Še omele smo delali z vinom.

S sporazumevanjem v glavnem ni bilo težav. Ko smo v neki trgovini hoteli preizkusiti našo grščino in z njo kupiti svečo za zvečer, smo dobili zavojček »svečk« za v zadnjo plat. Mogoče bi celo gorele, če bi imele »taht«.

Drugič sem nekje na vasi z angleščino kupoval jajca. Vendar brez uspeha. Zato sem začel tako prepričljivo kokodakati, da je še petelin razumel in veselo zapel.

Nikoli ne bom pozabil trenutka, ko sem stal na Akropoli, ko sem se sprehajal po antičnem stadionu v Delfih . . . Prav na tem mestu so pred mnogimi leti nastajale prave mojstrovine duha in telesa. Neki, nekoč so se tu zabavali, jokali, se ljubili, iskali smisel življenja v trpljenju, ki so ga jim nalagali bogovi.

Takšni trenutki so me kar nosili in pozabili sem na ta čas, vročino . . .

Edina nedelja na grških tleh je bila ena sama veselica. Začelo se je s svatbo v pravi, domači gostilni, kjer smo občutili vso strast in nežnost grške »muzike«, ki se je prelivala v mladih telesih plesalcev. Tudi mi smo zaplesali z njimi v ritmu tradicionalnega »sirtakija«. Vendar, človek mora naprej – novim dogodivščinam naproti.

Za prenočevanje smo si izbrali dokaj oddaljeno vasico in ko smo se pojavili na sredi trga, nas je takoj obsula množica mladih. Posebno znamenitost je bil naš avto, ki je zaradi počenega »auspuha« prepiral vse navzoče, da gre za novi »TURBO – FIČO«. Kdor je želel, se je lahko tudi peljal z njim.

Ob tem bi pripomnil, da Grki sploh ne znajo piti. Po trgovinah smo kupovali vina letnik 1975 in ko smo naročili pivo, nam je natak vedno prinesel eno pivo in tri kozarce.

Proti koncu potovanja nam je razen denarja zmanjkalo tudi plina in konzerve smo grela kar na »auspuhu«. Deset minut vožnje in sarma je bila pogreta po vseh pravilih in okusih. Nekoč smo ta čas nehote podaljšali in konzerve je razneslo. To vam povem zato, ker lahko komu še prav pride.

No, počasi bom končal. Nisem vam nič povedal o kopanju, plažah, cenah, požarih itd. Vse to je isto kot na našem Jadranu, le da v Grčiji bolj sistematično »ožamejo« turista, ker je v celi pokrajini to edina molzna krava, ki jo je dala narava.

Pavel Ojsteršek

hov, hov

Že vsak delavec ima svojega pesnika,
kot gospa svojega psička,
ki ga hrani in mu zaploska,
če nad sosedom zarevska.

UPATI

Upajmo v ljubezen,
upajmo v prijateljstvo,
upajmo v prihodnost,
saj upati ni greh,
pa čeprav bo vse drugače.

TUDI TO JE LJUBEZEN

»Poljubljala sta se na gnaju.
To je blo pa zares fajn!

Škoda, da sta že v klobasah.«

SREČA

Sreča ni v tem, da si srečen,
ampak v tem,
da jo iščeš.

Č

Če kdaj si kakor list,
ki pod listjem trohni;
če kdaj si kakor bilka,
ki na cesti zaspi;
če kdaj srečuješ sebe in sprašuješ se kam?
takrat le zaspi in zjutraj pred tabo bo dan.

Umril je naš upokojenec. Njegovi nekdanji sodelavci so šli na pogreb. Vendar ne vsi. Le tisti, ki so v sebi ohranili spomin, da jim je bil dober prijatelj in sodelavec. Drugi na upokojenčovo smrt niti niso resneje pomislili. Kot da bodo sami večno živeli.

Upokojenec je bil zares dober delavec in spodobilo bi se, da bi o njem napisali vsaj nekaj besed v tovarniški časopis. Vest o tem bi moral napisati nekdo, ki je umrlega dobro poznal, obenem pa bi bil pripravljen prijeti za pero.

Zataknilo se je. Spraševali smo po vrsti. Nihče ni imel časa. Seveda, lažje je reči ne, kot pa nekemu, žrtvovati trideset minut.

»Zanimivo! Če neka stvar je, zanjo nimamo zanimanja. Če je pa ni, bi jo pa radi imeli.«

»Običajno bo tista delavka, ki je preprosta, dobro delala. Tista, ki je naštimana in važna, pa ne.«

»Veš, da ne smeš lagati?«

»Ja, to je odvisno od tega, kaj se zlažem!«

Postrežba na pikniku je bila kot v hotelu A kategorije. Hitra, solidna, čista; z nasmeškom prijetnih delavk iz tozda Družbena prehrana.

»Oj, dopust, ti čas presneti!«

Vemo, da dopust nujno potrebujemo in vemo tudi, da ga je danes na poseben način preživeti zelo drago. Kako je s tem z našimi delavci? Ali hodijo na dopust, ali se v tistih dneh drže doma, delajo med dopustom, kakšne so njihove želje in uresničeni načrti; o tem smo se z nekaterimi našimi delavci na kratko pogovorili v naslednjem sestavku:

Franc Stele, vodja tehnološke priprave dela:

Ne zdi se mi najbolj primerno, da ljudje dopust koristijo v enem delu. Veliko bolj prijeten je občutek, da imaš dopust večkrat na leto, čeprav le po nekaj dni. Dopust moraš imeti vedno pred seboj, tudi še ob koncu leta. Moraš se sprostiti in pridobiti novih moči.

Več mi je do hribov, kot do morja. Sploh pa se zame pravo morje začne šele od Zadra dol.

S prijatelji smo se letos domenili, da gremo v Julijce. Začeli smo v Kranjski gori in prečkali Julijske Alpe do Bohinja. Šli smo seveda čez vrhove (nad 2000 m).

Nekaj dni smo spali v Pogačnikovem domu na Kriških podih, bili na Prisojniku, Križu, Bovškem Gamsovcu.

Neko jutro, bila je še noč, sem se sam s fotoaparatom odpravil proti Kriški steni, da bi slikal Triglav. To mi je tudi uspelo. Vrnil sem se še ob 12.00 uri in šele takrat zajtrkoval.

Hribi človeka tako prevzamejo, da pozabi celo na hrano. Sem v te gore pridejo pravi planinci. Naučiš se miru in svežega zraka.

V tej fotografski turi sem poslal 8 črno-belih in 3 barvne filme.

Ko smo pripotovali na Dolič, sem imel občutek, kot bi prišel v Trst, na Ponteroso, tak direndaj je bil tam.

V Julijcih pa tak mir! To je bil pravi dopust!

Korošec Tončka, delavka v površinski obdelavi v mizarni:

Tudi letos nameravam iti za nekaj dni na morje, vendar med kolektivnim dopustom nisem mogla. Hči je pričela graditi hišo in smo ji pomagali. Oba z možem sva pomagala pri betoniranju temeljev. Čas je zelo hitro minil.

Doslej sem vsako leto hodila na morje. V glavnem v naše domove, kjer je ceneje. Danes je vse tako drago. Če greš samo v trgovino, vidiš, kako je.

Ne zdi se mi prav, da je fiksni del regresa, ki ga dobimo pri izplačilu osebnih dohodkov pred glavno turistično sezono, tako majhen in dobijo glavni del regresa le tisti, ki so registrirano letovali. Na tan način delovna or-

ganizacija pomaga le enim. Če pogledam v naši delavnici, vidim, da jih je šlo nekako pol na dopust, drugi pa ne.

Cene Balut, mojster v montaži v tozdu 2:

Dopust mi veliko pomeni. Rad smučam in tudi rad hodim v hribe. Hodimo z družino. Imam dva sinova. Letos smo že bili na Kamniškem in Kokrškem sedlu in na Pokljuki. Gremo ob koncu tedna. V petek, soboto in nedeljo. Še letos imamo namen iti na Triglav. Včasih sem tudi plezal.

V hribih mi je všeč; človek se fizično in psihično spočije.

Letos sem bil na morju v Vrsarju. Bilo je kar v redu. Pripombe pa imam čez prevelik, natrpan kamp, kjer ob svoji prkolicici zvečer ne vidiš drugega kot pločevinaste stene in borovce. Tudi sanitarij imajo premalo. Bile so dolge vrste, kot v trgovini, kjer si nabavo lahko hitro opravil le v največji vročini, od 11.00 do 14.00 ure.

Imel sem občutek, da smo domači gostje ob morju slabše razporejeni, tujci boljše.

Vseeno grem rad tudi na morje. Vrnem se kot prerojen. Tudi bivanje tam ni bistveno dražje, če si sam kuhaš. Ko se vrneš v tovarno, dobiš še regres, ki precej pokrije dodatne stroške. Kdor hoče imeti še večerno zabavo, ga tudi doma stane.

Mira Zavolovšek, delavka v furnirni v tozdu 1:

Če si prejšnja leta gradil hišo, si si moral pri dopustu marsikaj odškrtniti. Ne moreš si privoščiti kot marsikdo drug. Stroški gradnje in urejanje doma so veliki.

Z možem sva me letošnjim dopustom urejala okolico hiše. Ravnala sva zemljo in naredila vrt. Dela s hišo je še precej, počasi bomo pa le uredili.

Za morje mi ni toliko, raje grem v kake toplice. Upam, da bova šla z možem tja drugo leto. Mož je iz zdravstvenih razlogov poslan v zdravilišče vsakih nekaj let, tedaj grem pa še jaz z njim. Seveda je potrebno plačati.

Marija Špehonja, poenterka v tozdu 3:

Zelo rada hodim na morje. Doslej smo z družino več let hodili v Umag. Tudi otrokom je bilo tam zelo všeč. Na voljo je večerna zabava ob glasbi in plesu.

Letos smo bili v Ladinem gaju. To je lep obmorski kraj od Umaga proti Novemu gradu. Kamp je izredno velik, vendar to ne moti. Vse je zelo urejeno in čisto. Za vsakega obiskovalca je določena parcelica, kjer poleg prikolicice postavi avto. Tudi v trgovini ni nobenega čakanja, je pa veliko odmaknjena. Pa to ne moti. Se ljudje vsaj malo sprehodijo. V trgovini je bila bogata izbira, tudi mesa je bilo dovolj.

Mi smo precej hrane vzeli s seboj. V prikolicici je zmrzovalnik in vse se da lepo shraniti. Če človek ni preveč zahteven, tudi stroški na morju niso preveliki.

V kampu je lepo športno igrišče, kjer so posebno mladi prišli na svoj račun.

Na splošno sem bila v Ladinem gaju zadovoljna. Prijeto me je presenetila tudi poštenost ljudi. Izgubila sem uro. Čez kratak čas mi jo je vrnil receptor v sprejemni pisarni.

Za dopust moraš iti od doma, če ne, moraš ves čas delati. Tako pa zapreš vrata in vse počaka.

Andrej Kodrič, vzdrževalec energetskih naprav v tozdu 5:

Na dopust grem redno vsako leto. Pozimi grem v hribe, poleti pa na morje.

Smučat hodim na Veliko planino. Žena dela v Svitanitu in dobiva stanovanje v njihovi koči. Stolove kočice so za zimsko bivanje prehladne.

Na morju sem bil že v raznih krajih. Kot kraj so mi všeč tudi Njivice na Krku, kjer ima Stol vile in vikende. Letos sem tam letoval.

Za zgradbe moram reči, da so dobro vzdrževane, oprema in izolacije pa so potrebne temeljiteje ureditve. Za drugo leto bomo gotovo tudi to uredili.

Preskrba v Njivicah je dobra. Čez to ni pripomb. Drugo pa je čistoča naselja, še posebno pa obale. Tako je bilo zasvinjano, da bi človek najraje vzel metlo in pričel pometati.

V opoldanskih urah je tudi po morju plavalna nesnaga, ki nekatere turiste ni spravila iz vode, nekatere pa. Po kopanju v taki vodi sem se moral doma pred spanjem nujno stuširati. Ljudje odmetavajo enostavno vse, kar več ne rabijo; celo predmeti, ki vsaj za otroško oko niso primerni, so plavali po vodi.

Takšen je današnji turist. Verjetno ni razlike med našimi in tujcem. Tujci imajo še to posebnost, da na plaži domačega gosta odrijevajo.

Toliko o Njivicah. Nasploh pa sem se na morju spočil in pridobil nove moči za delo.

Dopust človeku, ki mora biti vsak delovni dan na delu, veliko pomeni. Zato je bil tudi pogovor z našimi sogovorniki neposreden.

Vsem našim delavcem, ki so iskreno sodelovali pri pogovoru za ta sestavek, hvala!

Ciril Sivec

»Kolikokrat na dan piješ kavo?«

»Ob dvanajstih!«

»Jaz pa ob sedmih, devetih, enajstih, pa še ob dvanajstih ali trinajstih.«

»Kaj pa doma?«

»Doma pa ne!«

»Rekreacij med delovnim časom je več vrst. Ena je tudi posedanje v jedilnici!«

Sin naše sodelavke iz tapetniške delavnice je posebno opazoval muzikante in pevce na odru. Za odrom je tudi sam poprijel za harmoniko. Meh mu je odlično zazenel.

Fantje so rekli: »Dajmo se slikat!« Nastal je posnetek za spomin na dobro počutje in prijateljski pogovor.

Tek trojice na smučeh je zelo zahtevna zadeva. Ta trojka je bila odlična v tehniki zaradi enostavnega razloga – znali so najti skupni takt.

Ko pa je delati težko

V delavskem naselju sta se zadnji dan kolektivnega dopusta srečala delavca. Janez se je pravkar vrnil z morja. Miha pa to leto ni šel na dopust. Na ženino večmesečno prigravarjanje je prebelil stanovanje in v večerih v vrtu na majhni pečici pekel čevapčiče. Pravkar se je vračal iz trgovine. Iz košare sta mu gledali steklenici vina, kruh, drobnarije in zavitek mesa. Sosed je med pogovorom večkrat poškilil v košaro in si mislil: »Ne žive slabo!«

Janez je pričel ponavljati fraze z dopusta, da je vse tako drago, da bi bilo lahko bolje, da bi morali to in ono urediti. Najbolj ga je na morju presenetilo, ker tudi tam ljudje nočejo delati. Natakariji in sploh vsi turistični delavci bi se z gosti vred radi kopali; da bi imeli še delo priznano, bi pa delali le v večernih urah, ko se je ozračje vsaj za silo ohladilo.

Miha in Janeza je tudi motilo, ker je bil jutri zopet delovni dan. Teden dni dopusta je res premalo. Prejšnja leta ga je bilo štirinajst dni, pa je minilo kot bi pihnil.

Žena je v teh dneh opravila generalno čiščenje v stanovanju. Počistila je za njim, ko je pleskal in spravila iz hiše tudi tisto umazanijo, ki je celo leto ni mogla. Njen mož misli, da bo dan in noč na nogah. Najprej od šestih do dveh v tovarni, potem pa še doma. Naveličala se je. Med dopustom je mož doma res delal, prej pa celo leto skoraj nič. Ko pride iz službe, se vrže v kuhinjski kot, pije pivo in godrnja. Otrok tedaj običajno ni doma. Hčerka je pustila šolo in se je za silo zaposlila v Ljubljani. Pri nekem zasebniku. Seveda ni prijavljena. Zasluži v tisti kemični čistilnici še kar dobro, pravi pa, da mora toliko delati in letati okoli, da ji je vsega dosti. Resno razmišlja, da bi šla zopet v šolo in resneje poprijela. Kaže pa, da ji ne diši ne to ne ono.

Sin je svoje vrste tič. Izučil se je, prišel od vojakov in moral bi resno delati. Zamenjal je že precej tovarn in kaže, da bo zopet v vsaki pričel od novega. Pravi, da je plača premajhna, delo pretežno in preumazano.

Tako sta stala na ulici, ko je Janez zopet rekel: »Najbolj zoprno mi je, ker bom moral jutri zopet na delo. Kar slabe volje sem in še jesti mi ne paše. Zopet bom gledal tiste znane obraze in poslušal stare pogovore.«

Bilo je naslednje jutro. Budilka je neusmiljeno zazvonila in Miha se je obrnil v postelji: »Naj ga vzame vrage, zopet ta ših! Ali slišiš, Minca, na delo bova morala. Še dobro, da je tovarna tako blizu, vstaneva šele ob pol šestih in sva ob šestih že v delavnici.«

Hčerka je ležala, kot bi šele pred nekaj minutami zaspala. Pozno je legla. Ponoči je zopet bila z nekom. Pravi, da je njen fant. Nek-

do iz naselja pa je rekel, da ima poročenega možkega.

Delavci so z vseh strani prihajali v tovarno. Neki avtobus jih je pripeljal točno ob šesti uri. Menda je šofer zaspal in je potem vso vožnjo tako divjal, da so kleli oni, ki jih je srečeval in ti, ki jih je vozil.

Janez in Miha sta delala v istem oddelku. V garderobi sta izmenjala nekaj besed, potem pa je bilo treba iti. Znak za šesto uro je odproljal pred dobrimi petimi minutami.

Miha je že od daleč pogledal svoje delovno mesto. Delal je na lesnoobdelovalnem stroju, na katerem je bilo treba kar pošteno delati. Nekaj dni dopusta mu je še ostalo, drugo pa je porabil spomladi in poleti. Torej bo treba sedaj bolj »štihno« delati. Ni mu preveč dišalo. Vsak dan isto delo, isti material, isti stroj, isti sodelavci, isto življenje. Za tako življenje mu ni bilo ne vem kaj. Raje bi opravljal kako drugo delo. Kaj takega, da bi hodil iz kraja v kraj, kot nekak popotnik, katerega bi vsi veselo sprejemali in dobro pogostili. Vedel je, da mu tudi kako drugo delo ne bi posebno dišalo. Delo je pač delo in treba ga je delati.

Že pred sedmo uro je pričela po delavnici tekati neka zelo mlada delavka, in spraševati, kdo bo pil kavo. Skoraj vsi so se oglasili in plačali po štiri stare tisočake. Ko je dekle kavo prinesla, so stopili v gruče in se pomenkovali. Najbolj glasno je bilo prav dekle:

»Ko sem šla po kavo, sem pogledala v pisarno. Ljudje, ki tam delajo, so sedeli za pisalnimi mizami in se nekaj pogovarjali. Verjetno o dopustu. Delati zagotovo niso. Zakaj bi pa mi samo garali!«

Tako je rekla, drugi pa so se smejali!

Prišel je petnajsti v mesecu. Miha in Janez in njuni ženi in drugi delavci so se že zopet privadili na delo v tovarni, le na slab material, na lenega mojstra, nasploh preslabo organizacijo in na previsoko normo, so imeli še vedno pripombe. Pravzaprav pa so bili to skoraj vsakodnevni pogovori v garderobi in ob strojih. O nečem je vendar treba govoriti. Vendar ne dobro o drugem.

Na oglasno desko so obesili spisek osebnih dohodkov v tem mesecu. Presneto se bo prilegel. Ljudje so že med dopustom skoraj vse napravili, živeti pa je bilo treba tudi potem. Pa tako drago je vse danes. Menda bo krompir za ozimnico po šest jurjev. Nekdo je v radiu slišal, da je krompir v drugih državah trikrat cenejši. Kako to?

Osební dohodek ni bil slab. Delavci so bili zadovoljni in so se bolj odprto pogovarjali. Drug drugemu sicer niso dosti pravili, kaj vse morajo doma poračunati, vendar so bili dobre

volje. Vedrih obrazov so hiteli v naselje, drugi pa na avtobuse.

Od jame za odpadke je prišel star možak. Trenutek pred tem je pregledoval odpadke, ki so jih tovarnjaki zvozili v jamo 8 Toliko embalaže ni bilo še nikoli tukaj. Od raznih konzerv, mleka, sadja, pijač do še drugih raznovrstnih hranil, ki jih pred deset leti še nihče poznal ni. Danes pa ljudje brez tega nočejo biti.

Kubik za kubikom odpadne embalaže je zaspal staro gramozno jamo.

Na oni strani naselja pa je bila trgovina tako polna, da vse blagajne niso mogle sproti obračunavati kupljene robe.

Starček se je ozrl proti tovarni, v kateri je nekoč tudi sam delal. Zopet je pomislil, da je eden izmed tistih močnih delavcev, ki so dan za dnevno dobro voljo prihajali v tovarno.

»Kako bi pa živeli, če ne bi bilo fabrike?«

Če šport ne bi imel v sebi nekaj, kar človeka vleče, potem tudi naši delavci ne bi bili tako navdušeni športniki.

Na sliki je naš receptor v upravni stavbi, Stane Osolnik, ko mu pri balinanju zares gre, kolikšen bo rezultat.

Običajno ne slab!

Danes v glavnem pričenjamo pogovor, ko nekoga rabimo. Npr.: »Ti, sosed, dober dan, ali mi posodiš škarje za živo mejo?«

Če sosed sosedu ne rabi, bo šel tudi brez pozdrava mimo.

Dominik Žagar je na pikniku metal kamen. Morda ne do najdaljše točke, vendar z veliko vneto in pravim načinom.

Bravo, Domine!

Tale skupina naših delavcev ni sedela v sklopu drugih miz, temveč so šli malo bolj zase, v senco in na svoj pogovor. Vidi se, da so se imeli kljub temu lepo.

Trčenje na zdravje je bilo ta trenutek pri tej mizi. Zven plastičnih kozarcev se ni slišal, dobra kapljica laškega rilinga pa je kljub temu odlično teknila.

PORTRET – Janez Golob

Kako pride arhitekt, sicer direktor tozda Ploskovno pohištvo v Stol Kamnik do tega, da sam, z lastnimi rokami, struži in izvablja iz kosov lesa oblike, ki niso samo tako imenovana uporabna umetnost, ampak služijo tudi praktičnim potrebam in nam obenem nudijo estetski užitek?

Predno bi skušala s sogovornikom odgovoriti na zastavljeno vprašanje, morava nujno nazaj v obdobje 1940. leta, ko je na obronku mesta Celje ugledal Janez Golob luč sveta.

Janez je odraščal v okolju, kjer so bili tesno povezani z lesom. Doma so imeli mizarstvo delavnico. Sam se je v obdobju odraščanja odločil za poklic lesostrugarja. Za ta uk se je odločil morda tudi zato, ker je malo drugačen od drugih in je že takrat vznemirjal njegov notranji nemir ustvarjalnosti. Danes ima za seboj 21 let šolanja, saj je nadaljeval svoje šolanje skozi vse stopnje – do arhitekture, kjer si je pri prof. Niku Kralju dokončno potrdil svoje znanje.

Še pred koncem študija se je pri nas zaposlil z željo in ambicijami, da bi delal na področju oblikovanja. V tem času si je ustvaril družino in ima dva sinova – 11 in 15 let. Sedaj živi v Ljubljani, a vendar ga še ves čas vleče na podeželje. To bo enkrat zagotovo uresničil v Turcijah.

Ing. Janez Golob je direktor tozda 2.

V osnovnem poklicu je lesostrugar, v nadaljnji izobrazbi pa arhitekt.

V času, odkar je vodja tozda 2, je uvedel v organizacijo dela in proizvodnjo veliko novosti, ki so dvestočlanskemu kolektivu omogočile boljše delo in dobre medsebojne odnose.

Vsega dela se lotuje s premislekom in težnjami, da bi po najboljših močeh sledili delovnemu planu in s kvaliteto zadovoljili domačega in tujega kupca.

Janez je torej rastel v okolici, kjer si je privzgojil poseben odnos do lesa. Ko je v gozdu, vidi gozd in ne le posameznih kosov lesa, iz katerih bo kasneje naredil določen izdelek. Resda pa mu poznavanje lesa in zakonitosti v zvezi z lesom povedo, iz katerega in kakšnega kosa lesa lahko kaj naredi. Različne posode ni moč narediti iz vsakega lesa, ampak je za določene oblike potreben določen les.

Poleg osebnega oblikovalskega navdiha zahteva to delo tudi veliko rokodelskega znanja. Oblikovanje lesa na stružnici je podobno lončarstvu. Bistvo pri tem so dleta v dobrih rokah. Odločilna je ročna spretnost. Dokončno oblikuješ izdelek z brušenjem, lakiranjem.

Vsak izdelek, ki ga Janez izdelava, je unikat. Nobeden se več ne ponovi, ker pri oblikovanju ni samo rokodelca, ampak je tudi esteta.

Iz otroštva ga spremlja še ena ljubezen. To so planine. Vedno so ga izzivale višave in

daljna obzorja, za katere meni, da so navidezna stičišča neba. V letih 1965 in 1966 je bil v jugoslovanskih alpinističnih odpravah na Kavkazu. Dandanes pa se vse preveč zane-marja in nima pravega časa za gorski svet. Mesto direktorja tozda zahteva svoj čas.

Sam pisec se spominja nekaterih oporekanj iz časa, ko je sogovornik kandidiral za direktorja tozda Ploskovno pohištvo. Češ, Janez ni za direktorja, ima premeško roko. V tem tozdu pa je potrebna trda roka, če hočemo, da izpluje iz težav.

Janez in ostali se niso menili za te govorce in prav so se odločili. Trda roka vedno rojeva odpor. Razumevanje, pravičen dostop do delavcev, neposreden stik z ljudmi zahteva veliko več napora, znanja, a sadovi takega dela so slajši in uspešnejši, predvsem pa dolgoročni. Rezultati takega trdega dela se že lep čas kažejo.

»Dandanes smo vse preveč nestrpni v medsebojnih odnosih, v komuniciranju smo včasih kar na precej nizki ravni. Navajeni smo prehitro vzkipeti, ne da bi pri tem zardeli brez posledic. V medsebojnih odnosih nam manjka še veliko kulture, nasploh v primerjavi z mnogimi evropskimi narodi. Atribut položaja v družbi je pri nas materialna dobrina. Razvoj družbe je šel v napačno smer, in nas je verjetno zapeljal v stransko ulico, kjer ima slovenska zavist vse preveč veljave«, meni Janez.

In spet sva pri skledah. Povsem razumljivo je, da uživamo pri ogledovanju skrbno stružene skleda, podobno ali celo še bolj pa tudi tedaj, ko jo primemo v roke in doživimo njene oblike tudi s prsti, s tipom kot se sicer spodobijo za dobro plastiko. Presenetljivo, kako čudne užitke dajejo ti izdelki in to kljub svoji strogi, dejali bi, asketsko čisti formi.

Končna obdelava je lahko lak, včasih tudi šelak politura, vosek, pušča pa tudi surov les, kar daje mik raznolikosti tem intimnim stvaritvam, namenjenim praktični rabi, pa tudi obogatitvi stanovanjskega prostora z večno zanimivim lesom, ki ga Golob mojstrsko obvlada.

Če je opredelitev za oblikovanje v lesu stvar globlje naravnosti, pa je izbira vrste lesa stvar trenutne odločitve, včasih pa tudi naključja: prav to je tista draž, ki jo daje les. Navsezadnje je v liku kroga, v nastajanju okroglih volumnov na stružnici nekaj večno privlačnega, arhaičnega – kot je v liku kroga nekaj stare magije. Ni torej presenetljivo, da te v bistvu preproste oblike delujejo tudi danes izredno usgestivno, mogoče tudi zaradi tisočletja dolge navajenosti človeka nanje, saj so mu nekdanj pomenile hrano, varnost, življenje.

Ob koncu pa Janezu še vprašanje, kaj je zanj sreča?

»Mislim, da je srečen tisti, ki se lahko zadovoljno ozre na svojo prehojeno pot, na dobro opravljeno delo. Ni sreče brez zadovoljstva pri delu. S svojim oblikovalskim konjičkom bom zadovoljen takrat, ko bodo oblike mojih izdelkov lepe in bodo vseč tudi drugim.«

Franc Pestotnik

Bratec Jure

Moj bratec Jure je star pet let. Zelo rad se vozi s kolesom. Velikokrat pade. Vsi mislijo, da je umazan. Velj pa vem, da je ves potolčen in popraskan. Jure rad pomiva posodo. Takrat imamo v kuhinji jezero. Čeprav mi vsak dan nagaja, ga imam rad.

Miha Volgemut, 1. č

Kaj je kalkulacija

V današnjem času je ponudba izdelkov vsak dan večja in bolj raznolika. Zasičenost tržišča se povečuje, nastopa vse večja konkurenca, tako na domačem kot tudi na tujem trgu. Poleg kvalitete izdelkov, funkcionalnosti in privlačnosti oblik je današnjemu izbirčnemu kupcu pomembna predvsem cena.

Tudi v naši panogi postaja plasma izdelkov vprašljiva. V nekaterih sorodnih organizacijah že nastopajo težave. Za nakup pohištva se vsakdo odloča premišljeno, v okviru svojih finančnih možnosti. Kupna moč pa iz leta v leto pada. Vse to je vzrok za smotrno oblikovanje prodajne cene.

Kalkulacija lastne cene predstavlja vsoto vseh materialnih stroškov in stroškov proizvodnje.

Kdaj govorimo o predkalkulaciji LC? Takrat, ko se izdelek šele oblikuje. Izračuna se na podlagi idejnega načrta, kupčevega ali domačega vzorca. Včasih nam je posredovana samo skica in skromen opis zahtevanega izdelka. Rezultat je lahko le okvirjen. Da bo izračun čim bolj točen, moramo dobiti podroben tehnični opis, kjer so navedene vse zahteve kupca. Ta mora vsebovati podatke o materialih, izvedbi, kvaliteti in embalaži. Šele takrat lahko govorimo o možnosti tehnološke izdelave. Predpogoj za izračun LC je vrednost materiala. Pri vrednosti lesa in lesnih tvorin pa so zelo pomembni izkoristki. Brutto poraba materialov, vrednotena po zadnji nabavni ceni in izkustveni normativi časa, pomnoženi s plansko ceno stroškovne ure, je vrednost polizdelkov. Polizdelki z upoštevanim kalom, vrednost pomožnih materialov in stroški izdelave nam pokažejo vrednost izdelka.

Kalkulacija LC se računa računalniško. Za serijske proizvode so že vnešeni normativi materialov na sestavninah polizdelkov in izdelkov. Normativi časov so razvidni iz tehnoloških postopkov. V zapisu materialov so ažurirane tudi zadnje nabavne cene in planske urne stopnje. Za polizdelke, ki nimajo sestavnice (žagan les, decimiran les, slepi furnir in letve) se dejanska cena izračuna ročno. S faktorjem, ki pomeni odstotek razlike med plansko in dejansko ceno, se mesečno vnaša v računalnik.

Pokalkulacija LC je še v povojih. Računalna naj bi se po delovnih nalogih. Dejanski stroški naj bi bili pravilno vnešeni na delovni nalog, sprotno bremenjeni in korigirani s planskimi podatki. Dokler vsi podatki ne bodo dosledno poročani, ne moremo govoriti o računalniški pokalkulaciji. Ostane nam samo ročno preverjanje kalkulacij. To pa zahteva popolno poznavanje vseh izdelkov in njihove tehnologije.

Oddelku za kalkulacije posredujejo informacije naslednje službe;

- nabava: Zaradi nenehnega spreminjanja cen vhodnih materialov so nam potrebni poleg zadnjih nabavnih cen tudi podatki o dodatnih stroških. To so prevozi, carinski stroški, devizne participacije in poročila za določene materiale;

- prodaja: Na podlagi raziskave tržišča in razgovorov s posameznimi kupci so jim znane zahteve trga. Predvsem pri izračunu LC za nove izdelke, potrebujemo čim boljše podatke;

- študij časa: Bistvena postavka, ki vpliva na LC, je poraba časa. Normativi časa za nove izdelke so izračunani izkustveno. Za serijske proizvode pa so pripravljene tehnološki postopki, v katerih so podrobno obdelane vse faze dela;

– priprava dela: Standardni izdelki in njihovi polizdelki imajo izpisane normative materialov z upoštevanim izmetom na sestavnih. Le te so točne pri stalnem spremljanju dejanskih porab in dodatnih sprememb, ki se pojavljajo v proizvodnji. Struktura izdelka se spremeni na zahtevo kupca, in zaradi kvalitete ali pomanjkanja materialov;

– šifracija: Za vnašanje v matično datoteko materiali, polizdelki in izdelki dobijo operativno šifro z vsemi potrebnimi podatki;

– stroškovno računovodstvo: Iz dobljenih faktur sprotno poročajo znane stroške računniku.

– plan in analize: Pomembna postavka je vrednost ure na določenem stroškovnem mestu. Za osnovo je dejanska vrednost, izračunana po obolu, ki zajema vse fiksne stroške. Pri planski vrednosti pa je upoštevana še inflacijska stopnja, predvidena za naslednji kvartal;

– avtomatska obdelava podatkov: Skupek podatkov, posredovanih iz raznih služb in pravilno vnešenih v program nam da določen izračun.

Kakšno je izkoriščanje surovin? Naša glavna surovina je les. Mislim, da je pri današnji kvaliteti nabavljenega lesa, glede na napadnost, priravnost itd., izkoristek zelo pomem-

ben faktor. Glede na različnost obdelave in zahtevnost oblik je tudi odstotek izkoriščanja različen. Najbolj točne pokazatelje lahko posreduje proizvodnja z rednim spremljanjem obdelave lesa.

Februarja letos je bil na delavskih svetih sprejet interni »Pravilnik o oblikovanju cen proizvodov in elementov«. Zahteva pravilnika je tromesečno prevrednotenje standardnih proizvodov. Če prodajna cena še pokriva nastale stroške, to prikažemo s pokritjem izračunanim z določenim odstotkom razlike med lastno ceno z upoštevanjo akumulacije in prodajnimi stroški glede na prodajno ceno. Akumulacija in prodajni stroški se spreminjajo, zato menim, da bi bil rezultat točnejši z določenimi korekturami že omenjenih postavk.

Pokritje za izvoz se izračunavajo po kupcih. To je nujno zaradi različnosti stroškov – provizije, bančnih stroškov in prevozov. Rezultati so praviloma v različnih obdobjih podobni, ker je rast vrednosti tujih valut v primerjavi z dinarjem približno enaka rasti naših stroškov.

Pravilno kalkulacijo je mogoče narediti ob sodelovanju vseh služb in delavcev, ki so vključeni pri njeni sestavi, ker so od tega odvisne nadaljne poslovne odločitve.

Mimi Zeilhofer

TAKO MIMOGREDE

V Ljubljani se je končal 31. mednarodni sejem VINO 85, na katerem je sodelovalo 523 razstavljalcev iz 25 držav. Sejem je obiskalo približno 70.000 ljudi.

MED OBISKOVALCI SO BILI TUDI PREDSTAVNIKI PETROLA, ZARADI SKLEPANJA POGODB O MOŽNOSTI UVOZA ANTIFRIZA.

***

V diskoteki Šporn v Radomljah so nedavno tega volili miss mokre majice. Tekmovalke naj bi se najprej oblečene v majice pošteno stuširale, ostrooka komisija pa naj bi primerjala oblike in tisto, kar se skozi mokro majico vidi. Na žalost je hladno vreme prireditev preprečilo.

ZA NASLEDNJE LETO PREDLAGAMO IZVOLITEV MISTRA SUHIH ŽEPOV.

***

V salonu pohištva Simpo v Titovem Užicu so se pojavile kače. Delavec tega salona Bogosav Tomič je ujel in v steklenico za sok zaprl manjšega gada.

POLEG VIŠOKIH CEN BODO KUPCE SE DAJ STRAŠILE ŠE KAČE.

***

Agencija UPI sporoča, da so v Brocktonu v nekaj urah kupci razgrabili prvo pošiljko Jugov. Potencialni kupci prodajalcem razlagajo, da so na naš avto pripravljene čakati tudi nekaj mesecev.

NO, PA NAM JE USPELO TISTO, KAR NI NIKOMUR. AMERIČANOM BOMO VSILILI TUDI NEKAJ JUGOSLOVANSKIH RAZMER – ZA NAS NEKAJ ČISTO OBČAJNEGA.

***

V Mariboru je Stephan Lupino, naš rojak, priredil enkratni show. V ameriškem stilu je fotografiral modele, ženske seveda, in to brez lupine – obleke. Vsak obiskovalec, ki je plačal

vstopnino 500.- dinarjev, je lahko po mili volji pritiskal na svoj fotoaparat.

GLEDE NA VSTOPNINO V BARIH, JE 500.- DNARJEV MALO. ZATO SE NI ČUDITI MNOŽIČNEMU OBISKU.

***

Tanjug je objavil spisek največjih jugoslovanskih zubarjev. Na listi vodi INA – Kutina, nato rafinerija Rijeka (tudi v sklopu INE), sledi tovarna olja Zagreb in tako naprej. Najvišje »uvrščena« slovenska delovna organizacija je IMV na dvajsetem mestu.

O SPREMENBAH NA LESTVICI POPULARNOSTI VAS BOMO SPROTI OBVEŠČALI.

***

Vrednost ameriškega dolarja se je v zadnjem času povečala. Na evropskih denarnih borzah pravijo, da je to posledica ocen o oživljanju gospodarske dejavnosti v ZDA. V zadnjih desetih dneh avgusta se je prodaja avtomobilov v ZDA povečala kar za 71 odstotkov.

PA MENDA NI NA TO VPLIVALA PRODAJA JUGOSLOVANSKIH JUGOV.

Mitja Redja

V SPOMIN ANICA HRIBAR

Smrt je človeku vedno neprijetna. Ko umre človek, ki je sredi dela in načrtov, je misel na to še toliko bolj kruta.

Anico Hribar, marljivo in vestno delavko iz galvanizacije, so njeni sodelavci dobro poznali. Poznali smo jo tudi drugi, ko je v zaščitni obleki stala pred banjami, v katerih je površinsko obdelovala razne kovinske polizdelke, ki jih rabimo pri naši proizvodnji.

Anica je za prizadevnost večkrat prejela priznanje.

Pred kolektivnim dopustom smo se pogovarjali z njo. Bila je taka kot vedno: redkejših besed, poštene misli in takega pogleda na svet, kot ga ji je dalo težko življenje.

Po dopustu smo izvedeli, da se je Anica s traktorjem smrtno ponesrečila. Novici nismo mogli verjeti, vendar je bila resnica.

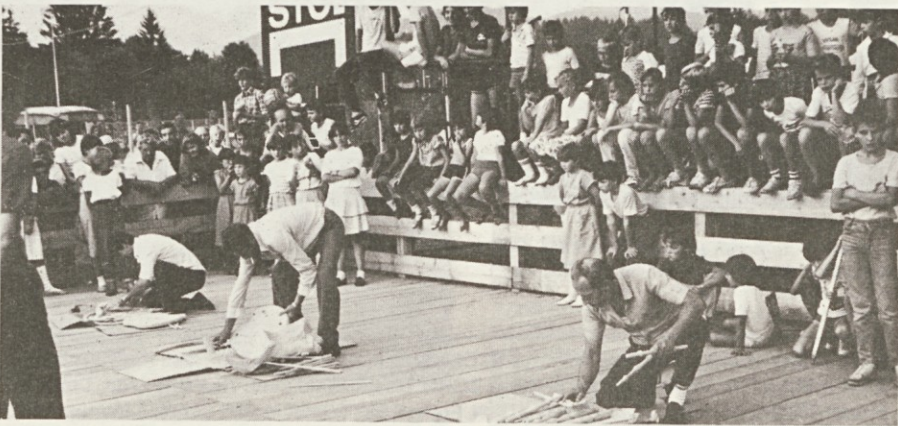
Na Anico, našo sodelavko, ženo s hribov, ostaja spomin. Lep in trepek. Tak, kakršna je bila sama in kakršen je bil njen nenaden odhod.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi mame in sestre ANE HRIBAR, se vsem, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti, iskreno zahvaljujemo. Še posebej velja zahvala delavcem tozda Kovinsko in oblažinjeno pohištvo, govorniku za poslovilne besede.

Žalujoci: hčerki Stanislava, Darinka, sestra Julka Bertonec, brat Marjan, Klemen in ostali domači

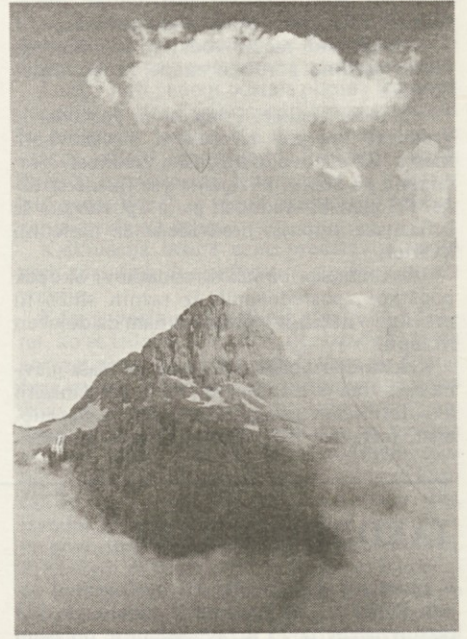
Sestaviti stol iz polizdelkov je na videz mala zadeva, v resnici pa ne tako lahko delo. Zato, ker je bil čas omejen in močna medsebojna konkurenca.

Kjer tišina šepeta . . . .

tekst in fotografije: Franc Stele, julij 1985

Sredi tropske julijske vročine se med dvatisočaki še grmadijo in blešče snegovi. Od vetra in sonca zorane bele njive, kamor se hodijo hladiti divje kozé, velike ptice – in človek, ki pride mimo na svojem popotovanju v kraljestvo Julijcev. Smo na vršnih strmalih križa, za robovi pa Triglav in Kanjavec.

Stojiš na robu Bovškega Gamsovca. Večer je – in meglena ogrinjala julijskih sopar se odmikajo. Zažari Triglav na poznopoldanskem nebu. V Čopovem stebru v Steni imajo plezalci še raztežaj do roba, do zmage . . .

Vročje je na južnih prisojah Prisojnika. Gremo proti Mlinarici, kjer so odrešujoči izvirki vode in potem bomo laže vstopili v orjaško ostenje Razorja.

Neka delovna skupina je imela sestanek. Dve uri. V drugi skupini sestanek ni bil potreben. Pa so ga kljub temu imeli, da so dve uri sedeli.

»V vseh časopisih pišejo o boljšem redu, samo koga se kaj prime!«

»Niste bili najboljši za delo, vendar v tej skupini tudi najslabši ne. Drugi so bili še slabši od vas!«

»V tovarni je še kar marljiva delavka, doma pa ne dela drugega, kot sedi. Če kdo pospravi stanovanje in opere perilo, je to njen mož?!«

»Danes je pa hudir! Treh delavcev ni, mojstra ni, barve ni, pa še one ni, ki kuha kavo!«

»Kaj ste znoreli? Včeraj je bil ta predmet za sto odstotkov cenejši!«

»Točno; včeraj je stal tri jutrej, danes pa šest.«

»S sosedom že več let ne govoriva. Tako imava eden z drugim najmanj problemov.«